

USHTRIA

Viti i 74-të i botimit Nr. 53 (827751)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 31 Dhjetor 2021

Festimet e Vitit të Ri me fëmijët e prindërve nën uniformën ushtarake

Ministri Peleshi: I lumtur që jam sot mes jush, e ardhmja jonë!

» faqe 3

Gjeneralmajor Manushaqe Shehu:
Profesionalizmi i treguar dhe
eksperiencat nga misionet e kaluara,
e kanë bërë strukturën EOD
një strukturë profesionale dhe
specialitet "niche", siç e quan NATO

» faqe 4

Nga Elbasani nis rekrutimi për ushtarë/detarë

Ministri Peleshi: Ne, sot i shikojmë në sy të gjithë të rinjtë të cilëve iu drejtojmë ftesën për t'u bërë pjesë e FA-së

*Ministria e Mbrojtjes: Fushata e rekrutimit, si duhet të aplikojnë dhe
kriteret që duhet të plotësojnë të rinjtë për t'u bërë pjesë e FA-së* » faqe 2-3

Platforma dixhitale

**"E-Albania", portali që iu
shërben të gjithëve, civilë
dhe ushtarakë**

Në Qendrën e Arsimit Profesional të
Nënoficerëve u mbajt një brifing njohës mbi
funksionimin e Platformës dixhitale e-Albania.
Brifingu njohës u mbajt nga Toger Sonila Zhu-
pani, në të cilin u fol mbi shërbimet që ofron
e-Albania, benefitet që kemi ne nga shërbimet e
ofruara nga kjo platformë e qeverisë dhe mënyrën
sesi mund të aksesojmë për përdorimin e kësaj
platforme, për të gjitha nivelet e shërbimit...

» faqe 5

96 vjet Forca Detare

**Gjeneral brigade Ilir Xhebexhia: Forca Detare ka
kryer me sukses detyrat e ngarkuara kombëtare,
rajonale apo edhe në kuadër të Aleancës**

Doktrina e Forcës Detare, si pjesë e Doktrinë
së FARSH ka karakter mbrojtës, i cili sank-
sionohet në qëllimin parësor strategjik të FARSH,
që është: "Ushtrimi i sovranitetit të Republikës së
Shqipërisë; Mbrojtja e pavarësisë dhe integritetit ter-
ritorial; Mbrojtja e jetës dhe e pasurisë së shtetasve,
zhvillimi i pandërprerë demokratik dhe prosperiteti
ekonomik; Mbrojtja e dinjitetit dhe e vlerave kom-
bëtare; si dhe integrimi..."

» faqe 6-7

NISIN REKRUTIMET PËR USHTARË/DEJARË NË FORCAT E ARMATOSURA

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi: Për FA rekrutimi i ushtarëve me një profil sa më të lartë, në përmbushje të detyrave në mbrojtje të vendit dhe në interes të Aleancës

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi njoftoi çeljen e procesit të rekrutimit, duke theksuar se “ofrohen kushte pagese dhe trajnimi si asnjëherë më parë”. Ministria e Mbrojtjes e konsideron thelbësor, për Forcat e Armatosura, rekrutimin e ushtarëve me një profil sa më të lartë, në kushtet e një profesionalizmi më të lartë të FA-së dhe një angazhimi gjithnjë e më të madh në përmbushje të detyrave në mbrojtje të vendit dhe në interes të Aleancës. Pjesë e këtij procesi mund të bëhet çdo i ri nga mosha 18

vjeç deri në 27 vjeç, që nuk ka probleme me ligjin, që ka një figurë të pastër morale, që nuk është person i dyshuar, i padëshirueshëm, i evidentuar dhe implikuar nga organet e zbatimit të ligjit për veprimtari të kundërligjshme apo kriminale. Në faqen zyrtare të Ministrisë së Mbrojtjes janë publikuar të gjitha kriteret që kërkohen për procesin e rekrutimit, ku përcaktohet edhe kalimi i tre testeve: ai fizik, intelektual dhe psikologjik, që do të kryhet në faza të caktuara.

Rekrutimi

Rekrutimi i ushtarëve me një profil sa më të lartë është thelbësor për Forcat e Armatosura. Ndaj Ministria e Mbrojtjes përcakton si pjesë të kriterëve, që duhet të plotësojnë të gjithë të rinjtë e të rejtat, një profil cilësor, të aftë nga ana fizike dhe shëndetësore dhe me një nivel të lartë kulturor.

Për të filluar procesin e rekrutimit çdo i interesuar duhet të plotësojë edhe një sërë dokumentesh:

Djemtë dhe vajzat nga mosha 18 vjeç deri në 27 vjeç me arsim 9 - vjeçar, të mesëm apo të lartë mund të aplikojnë në faqen zyrtare të Ministrisë së Mbrojtjes, ku një pjesë e veçantë i është dedikuar rekrutimeve. Procedurat e përzgjedhjes së ushtarëve/detarëve do të jenë transparente dhe të dokumentuara.

Të rinjtë do të kalojnë edhe tre teste; atë fizik, intelektual dhe psikologjik që do të kryhet në faza të caktuara.

Veç trajtimit financiar, çdo i kualifikuar për të vijuar karrierën brenda Forcave të Armatosura do të gëzojë edhe një sërë mundësish:

- të ardhura mujore dinjitoze, si asnjëherë më parë për FA,
- arsimim dhe aftësim profesional në vazhdim, brenda dhe jashtë vendit,
- përgatitje fizike sipas standardeve të NATO-s,
- trajnime dhe stërvitje jashtë vendit së bashku me kolegët e tjerë të NATO dhe SHBA, e të tjera përfitime.

Ministria e Mbrojtjes: Fushata e rekrutimit, si duhet të aplikojnë dhe kriteret që duhet të plotësojnë të rinjtë për t'u bërë pjesë e FA-së

Veç trajtimit financiar, çdo i kualifikuar për të vijuar karrierën brenda Forcave të Armatosura do të gëzojë edhe një sërë mundësish

Ministri Peleshi: I lumtur që jam sot mes jush, e ardhmja jonë! Singeriteti juaj fëmënor na bën të reflektojmë në të rriturit se sa detyrë të rëndësishme kemi në rrugetimin tuaj të gjatë. Gëzuar, suksese ju dhe prindërve tuaj!

Në ambientet e Ministrisë së Mbrojtjes u organizuan nga sektori i aktiviteteve, pranë QKMBMMFA, festimet e vitit të ri me fëmijët e prindërve nën uniformën ushtarake. Në këtë aktivitet morën pjesë ministri i mbrojtjes Niko Peleshi dhe shefi i shtabit të përgjithshëm gjeneral major Bajram Begaj. Të cilët uruan fëmijët për sa më shumë shëndet dhe suksese, si dhe falënderuan prindërit e tyre për përkushtimin dhe devotshmërinë e treguar në këtë vit të vështirë. Më pas mes këngëve fëmënore u shpërndanë dhurata nga të pranishmit.

Nga Elbasani nis rekrutimi për ushtarë/detarë

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi: Ne, sot i shikojmë në sy të gjithë të rinjtë dhe të rejtat të cilëve iu drejtojmë ftesën për t'u bërë pjesë e FA-së

“Kemi arritur t'i japim një drejtim dinjitoz dhe një pagë të niveleve si ajo e aleatëve tanë”

Nga Elbasani nisi procesi i rekrutimit për ushtarë/detarë në Forcat e Armatosura. Pjesë e aktivitetit ishin ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi, shefi i Shtabit të Përgjithshëm, gjeneralmajor Bajram Begaj, kreu i bashkisë së Elbasanit dhe deputetë të qarkut. Gjatë fjalës së tij, ministri Niko Peleshi e cilësoi tejet të rëndësishme këtë fushatë. “Ne, sot i shikojmë në sy të gjithë të rinjtë dhe të rejtat të cilëve iu drejtojmë ftesën për t'u bërë pjesë e FA, sepse kemi arritur t'i japim një drejtim dinjitoz duke filluar nga paga. Siç e dini kemi një rritje prej 30%, një rritje të sheshtë, që do të thotë rritje nga ushtari i parë tek gjenerali; një rritje 30% të pagës që do të thotë: ai që sot rekrutohet në ushtri merr një pagë më shumë se 50 mijë lekë të reja që në momentin e parë por nuk është vetëm kjo: së pari të jesh kontributor në FA do të thotë që të bësh pjesë në atë fashë të qytetarëve shqiptarë, të cilët janë sot për sot më të kuotuarit në opinionin publik sipas të gjitha sondazheve, pyetësorëve, institucioni ku qytetarët besojnë më tepër janë FA”, -theksoi ministri Peleshi.

Më tej në fjalën e tij ai shtoi se FA-të kanë një prezantim dinjitoz në misionet e NATO-s prej më shumë se 20 vitesh në zona si Afganistani, Iraku, Kosova, Bosnja, Afrika apo Letonia.

FA me të vërtetë është krenari

dhe ne sot përmes këtij eventi që po fillojmë në Elbasan dhe do të shikojmë në të gjithë Shqipërinë, duam ta sjellim më pranë publikut atë çka janë FA-të, mundësitë që ofrojnë dhe mbi të gjitha krenarinë dhe nderin që të shërbesh në të”, -tha ministri i Mbrojtjes.

Duke ftuar djemtë dhe vajzat të bëhen pjesë e FA-së përmes këtij procesi rekrutimi, ministri Peleshi tha se ata kanë mundësi të ngrihen në karrierë dhe të përfitojnë nga trajnimet brenda dhe jashtë vendit. “Djem, vajza dhe ushtarakë, të cilët në varësi të shkollimit

të tyre dhe të dëshirës për të ecur në karrierë, nuk bëhet fjalë vetëm për të filluar dhe shërbyer deri në fund të jetës së tyre profesionale si ushtar bazë, por kanë mundësi të ngrihen si Ushtar i Parë, Ushtar i Dytë, Ushtar i Tretë, Ushtar i Katërt dhe pastaj,

nëse kanë një shkollë të mesme, është linja tjetër e karrierës, apo ata që kanë një shkollë të lartë duan të përfitojnë nga kurset e oficerit, kurse të shumta brenda vendit jashtë vendit, SHBA apo vende të tjera aleate të NATO-s kanë mundësinë që të arrijnë pse jo edhe në gradat më të larta të vendit. Sot për sot, do të thosha, sistemi ka shpërblimin më dinjitoz edhe në terma page, por edhe në terma morale”, -tha z. Peleshi.

Fushata e rekrutimit ka nisur edhe në Tiranë dhe do të vijojë deri më 20 janar 2022. Rreth 400 vende të lira janë sot pranë FA-së për ushtarë dhe detarë aktivë. Procesi është i hapur për të gjithë të rinjtë apo të rejtat nga 18 deri në 27 vjeç me arsim 9-vjeçar, të mesëm apo të lartë.

Gjeneralmajor Manushaqe Shehu: Profesionalizmi i treguar dhe eksperiencat nga misionet e kaluara, e kanë bërë strukturën EOD një strukturë profesionale dhe specialitet "niche", siç e quan NATO

Në mjesdjet e Batalionit të Xhenios të Komandës Mbështetëse, u zhvillua ceremonia e nisjes së Kontingjentit të X-të EOD, i cili do të marrë pjesë në misionin e Prezencës së Përparuar të Përfortuar (enhanced Forward Presence - eFP) të NATO-s, si pjesë e grupbatalionit kanadez të dislokuar në Letoni.

Në ceremoninë e organizuar me këtë rast mori pjesë zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor Manushaqe Shehu e shoqëruar edhe nga zëvendëskomandanti i Komandës Mbështetëse, Kolonel Përparim Gega.

Në përshëndetjen e saj drejtuar trupave, gjeneralmajor Shehu pasi adresoi një falënderim të veçantë për të gjithë burrat dhe gratë që shërbejnë në këtë njësi u shpreh ndër të tjera: "Ky është kontingjenti i X-të që shkon në mision në Letoni, nën drejtimin e Komandës së Grup Batalionit Kanadez. Profesionalizmi i treguar, trajnimet me aleatët dhe eksperiencat nga misionet e kaluara, e kanë bërë strukturën EOD një strukturë të besueshme, profesionale dhe specialitet "niche" siç e quan NATO, për Forcat e Armatosura dhe Shqipërinë e aftë të kryejë detyra shumë të vështira. Jam besimplotë që personeli i këtij kontingjenti do të jetë në lartësinë e detyrës që i është ngarkuar dhe do të mbajë lart e me krenari flamurin kombëtar në Letoni.", -u shpreh gjeneralmajor Shehu.

Ceremonia vijoi me dorëzimin e flamurit për Kontingjentin e X-të EOD, që nisët në Letoni dhe u mbyll me një

● Jam besimplotë që personeli i këtij kontingjenti do të mbajë lart e me krenari flamurin kombëtar në Letoni

Jemi krenarë për ju, për shërbimin ndaj vendit dhe Aleancës!

Të nderuar ushtarakë të kontingjentit të 11-të!
Të nderuar kolonel Gega dhe kolonel Gura!
Të dashur familjarë!

Më lejoni që në emrin e shefit të Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, Gjeneralmajor Prof. Asoc. Bajram Begaj dhe në emrin tim si zëvendëshef i Shtabit të Përgjithshëm, t'ju përshëndes në këtë ceremoni të përcjelljes së Kontingjentit EOD të Batalionit të Xhenios në operacionin ushtarak të NATO-s në Letoni.

Ky është kontingjenti i 11-të që shkon në mision në Letoni nën drejtimin e Komandës të Grup Batalionit Kanadez. Profesionalizmi i treguar, trajnimet me aleatët dhe eksperiencat nga misionet e kaluara, e kanë bërë strukturën EOD një strukturë të besueshme, profesionale dhe specialitet "niche" siç e quan NATO, për Forcat e Armatosura dhe Shqipërinë e aftë të kryejë detyra shumë të vështira.

Shtabi i Përgjithshëm i FA-së dhe Ministria e Mbrojtjes ndjehen krenarë me ju, kur dëgjojmë vlerësimet pozitive nga homologët tanë gjatë takimeve të nivelit të lartë në NATO-s. E njëjta gjë u përcoll edhe nga SHSHP i Kanadasë, gjatë takimit të Komitetit Ushtarak të NATO-s, ku u diskutua me vendet pjesëmarrëse në këtë grup batalion. Unë kam besim që edhe personeli i këtij kontingjenti do të jetë në lartësinë e detyrës që i është ngarkuar, dhe do të mbajë lart dhe me krenari

Fjala e zëvendës SHSHP të FA-së, gjeneralmajor Manushaqe Shehu, me rastin e nisjes së Kontingjentit të 11-të EOD në Letoni

flamurin kombëtar në Letoni.

Prezenca juaj atje nuk është vetëm realizimi i detyrave ushtarake, por ju jeni promovues të paqes dhe një mesazh i qartë ndaj kundërshtarëve të NATO-s për gatishmërinë e Shqipërisë për përmeshjen e Nenit 5-të NATO-s. Ndaj, imazhi juaj, realizimi i detyrave që nga ato rutinë dhe operacionale, kërkojnë një vëmendje të shtuar, gatishmëri të lartë dhe profesionalizëm.

Gjithashtu, ju këshilloj të ndiqen me korrektesë procedurat standarde të veprimit dhe masat e sigurimit teknik në operacion për të shmangur ngjarjet e jashtëzakonshme dhe eliminimin e humbjes së jetës në operacione të tilla me rrezikshmëri të madhe jete.

Gjej rastin sot të falënderoj edhe personelin e batalionit të xhenios, për përgatitjen dhe krijimin e kushteve për stërvitje si ato me të cilët do të përballlet në Mision dhe zhvillimin me përgjegjësi

të stërvitjes së këtij kontingjenti.

Njësitë, repartet dhe trupa e xhenierëve janë dalluar ndër vite për punën e tyre të palodhur, të vështirë dhe me një rrezikshmëri të lartë. Kontributi juaj shtrihet jo vetëm në projektet në ndihmë të komunitetit nëpërmjet ndërtimit të urave, rrugëve, por deri tek kontrolli dhe pastrimi i territorit nga municione të periudhave të ndryshme e shkatërrimi i municioneve të tepërta të ushtrisë.

Gjej rastin të falënderoj të gjithë burrat dhe gratë që kanë shërbyer në këto njësi dhe shpreh respekt pafund për ata dëshmorë të këtij batalioni, të cilët kanë rënë në krye të detyrës në misionin e paqes në Letoni, siç është rasti i major Klodian Tanushit dhe nëntetares Zarife Hasanaj, të cilët mbeten nderi dhe krenaria juaj dhe e gjithë Forcave të Armatosura.

Në këtë rast, dëshiroj të përshëndes dhe të përgëzoj të gjithë ushtarakët që nisen me mision, duke i garantuar ata dhe familjarët e tyre se do të kenë në çdo rast mbështetjen dhe përkujdesjen e Shtabit të Përgjithshëm të FA-së dhe Ministrisë së Mbrojtjes, për të arritur rezultatet më të mira në përmeshjen e misionit të tyre.

Së fundmi, ju po niseni pak përpara ndërrimit të viteve dhe besoj familjarët tuaj do ta ndiejnë mungesën tuaj gjatë festimeve të Vitit të Ri, por ata edhe ne jemi krenar për ju, për shërbimin ndaj vendit dhe Aleancës. Ndaj ju uroj Gëzuar Festat e Fundvitit dhe shëndet e suksese për vitin e ri 2022.

Ju faleminderit!

Portali "e-Albania", përfitimet e platformës dixhitale për ushtarakët

"E-Albania", portali që iu shërben të gjithëve, civilë dhe ushtarakë

Përfitimet e platformës dixhitale për ushtarakët

Në Qendrën e Arsimit Profesional të Nënoficerëve u mbajt një brifing njohës mbi funksionimin e Platformës dixhitale e-Albania.

Brifingu njohës u mbajt nga Toger Sonila Zhupani, në të cilin u fol mbi shërbimet që ofron e-Albania, benefitet që kemi ne nga shërbimet e ofruara nga kjo platformë e qeverisë dhe mënyrën sesi mund të aksesojmë për përdorimin e kësaj platforme, për të gjitha nivelet e shërbimit përkatës që ofron. Website e-Albania është kanali kryesor i marrjes së shërbimeve të administratës publike online për qytetarët, bizneset dhe vetë punonjësit e administratës publike, civilë dhe ushtarakë.

Për platformën dixhitale, në fjalën e tij të mbajtur për shtyp, ka folur dhe Kryeministri Rama, ku është shprehur se platforma ofron shërbime të shumta për qytetarët, duke reduktuar kohën e marrjes së shërbimit, duke evituar burokracitë, si dhe duke ulur korrupsionin.

Platforma dixhitale qeveritare e-Albania është tepër e domosdoshme për të gjithë ne, për shërbime të cilat mund t'i marrim përmes saj, lehtësisht dhe pa pasur nevojë të jemi fizikisht nëpër zyrat e administratave ku ofrohen këto shërbime, duke ndikuar kështu në përmirësimin e ofrimit të shërbimeve.

E-Albania ofron shërbime publike në çdo orë dhe në çdo kohë, duke ofruar shërbime elektronike të nivelit të parë dhe të dytë, ku çdo i interesuar të marrë informacion të detajuar në lidhje me shërbimet për publikun. Gjithashtu ajo ofron shërbime elektronike të nivelit të tretë dhe të katërt nëpërmjet standardeve më të fundit të teknologjisë, si dhe mundësi për kryerjen e pagesave online për këto shërbime nëpërmjet kartave të debitit dhe kreditit.

Për ushtarakët, portali e-Albania ofron shërbime të shumta si: dëshmi penaliteti, vërtetim përmbartimi, aplikim për statusin e ushtarakut, vërtetim për periudhë pune në ndërmarrje shtetërore, pension shtetëror suplementar, shërbime shtetërore nga statusi dëshmor i atdheut.

Ky portal ofron gërshetimin e një sërë teknologjive të sigurisë për të mbrojtur të dhënat e përdoruesve. Procesi i regjistrimit kryhet nëpërmjet portalit qeveritar dhe të dhënat e plotësuara, nga përdoruesit gjatë procesit të regjistrimit, verifikohen elektronikisht me të dhënat e Regjistrimit Kombëtar të Gjendjes Civile për individët dhe Regjistrimit Kombëtar Tregtar për bizneset.

Platforma dixhitale e qeverisë e-Albania, në ditët e sotme po shndërrohet në kanalin kryesor mbi marrjen e shërbimeve online të administratës publike, ndaj familjarizimi me të është tepër i rëndësishëm.

Në mbyllje të brifingut u mor dhe feed-back nga të pranishmit ku u diskutua mbi mundësitë e ofrimit të shërbimeve online nga QAPN (si: listë notash kursantësh, certifikata etj.), përmes platformës qeveritare, e cila ngelet sfida dhe ambicia e së ardhmes së institucionit të QAPN-së.

● E-Albania ofron shërbime publike në çdo orë dhe në çdo kohë, duke ofruar shërbime elektronike të nivelit të parë dhe të dytë, ku çdo i interesuar të marrë informacion të detajuar në lidhje me shërbimet për publikun. Gjithashtu ajo ofron shërbime elektronike të nivelit të tretë dhe të katërt nëpërmjet standardeve më të fundit të teknologjisë, si dhe mundësi për kryerjen e pagesave online për këto shërbime nëpërmjet kartave të debitit dhe kreditit.

Betohen studentët e Bachelor-it dhe KPO-së

Në ambientet e Qendrës së Arsimit Profesional të Ushtrisë (QAPU) Bunavi, Vlorë, u zhvillua ceremonia e betimit ushtarak të studentëve Bachelor të vitit të parë dhe studentëve të Kursit të Përgatitjes së Oficerit të Ri (KPO) pas përfundimit të stërvitjes bazë në QAPU.

Forcat Detare

96 vite histori mbi det

NGA SHEFQET KËRCELLI

Me shpalljen e pavarësisë, më 28 nëntor 1912, u bënë përpjekjet e para për organizimin e një flotilje të marinës nga Qeveria e Ismail bej Vlorës, por fillimi i Luftës së I-rë Botërore e ndërpreu këtë angazhim të qeverisë, si dhe mjaft aspekte të tjera të jetës social-ekonomike dhe politike.

Më 25 dhjetor 1925, mbërrinë nga Italia dy anije 190 tonë, të cilat u emërtuan me emrat domethënës “Shqipëria” dhe “Skënderbeg”. Këto anije u pajisën me efektivë marinarësh dhe u përdorën duke kryer detyra në interes të luftës kundër kontrabandës në brigjet shqiptare. Kjo datë shënon dhe Krijimin e Forcave Detare Shqiptare.

Më 24.06.1928, u krijua Komanda e Marinës në Durrës, me komandant, kapedan Ahmet Kapidani, dhe u mblodhën rekrutët e parë për këtë armë. Po këtë vit në bazë të një marrëveshjeje ndërmjet qeverisë së asaj kohe dhe qeverisë italiane u sollën nga Venecia 5 (pesë) MV “Antisomergibile” të tipit “Elco” Amerikan, të cilat ishin përdorur gjatë Luftës së I-rë Botërore. (v.1917).

Me dekret të parlamentit, dt.16.11.1929, Struktura e Institucioneve Detare të Mbretërisë përbëhej nga: Komanda e Marinës, Skuadrilja me Motoskafë patrullimi tip “MAS”, Drejtoria Qendrore Detare dhe Kapitaneria e portit me 5 zyra, në Vlorë, Sarandë, Shëngjin, Himarë, dhe një në liqenin e Pogradecit.

Më 1934, u blenë po nga Italia edhe dy anije të tjera të lehta, të cilat u emërtuan “Saranda” dhe “Durrësi”, të destinuara kryesisht për luftën kundër kontrabandës në bregdetin tonë. (B. Fisher “Mbreti Zog dhe përpjekjet e tij për stabilizimin e gjendjes në Shqipëri”).

Pushtimi fashist më 7 Prill 1939, e ndërpreu këtë zhvillim të detarisë shqiptare, e cila po hidhte hapa të rëndësishme për krijimin e strukturave të organizuara me një fizionomi të qartë. Gjatë periudhës së Luftës së 2-të Botërore, pothuajse u rrënuar gjithçka nga këto anije. Ndaj, çlirimi i vendit e gjeti Flotën Shqiptare në gjendje të mjerueshme, me pothuajse të gjitha anijet të mbytura në portet, në bregdetin shqiptar, italian dhe dalmat.

Fillimi i vitit 1945, shënoi përpjekjet e para për riorganizimin dhe ringritjen e Forcave Detare. Kështu, më 23 shkurt 1945, pranë Komandës së Përgjithshme të UNÇLSH, u krijua Seksioni i Marinës Luftarake me shef seksioni, Kapiten i 1-rë, Abdi Mati. Nga dokumentacioni i kësaj komande vlejnjë për t’u përmendur urdhrat për thirrjen e oficerëve të marinës në detyrë, urdhër nr. 44. dt. 30.03.45, për riorganizimin e kantierëve të riparimit dhe funksionimin e kapitanerive të porteve nën kujdestarinë e seksionit të marinës, urdhër nr.82. dt.04.05, “Për rikthimin e barkave shqiptare që ndodheshin në Itali”, etj.

Më 15 gusht 1945, u bë përrurimi i hedhjes në ujë të dy motoskafëve trofe, me numër MS-10 dhe MS-12. Këto motoskafë u armatosën me mitraloz të lehtë dhe filluan patrullimin në ujërat tona bregdetare.

Në prill të 1946, u krijua Komanda e Marinës, kurse në Shëngjin, Durrës,

Sazan, Vlorë dhe Sarandë, krijohen grupet e ABD-së që vareshin prej saj. Në kuadrin e riorganizimit të MM, në shtator të v.1946, suprimohen Komandat dhe seksionet, midis të cilëve edhe seksioni i Marinës, pasi u krijua Drejtoria e Mbrojtjes Bregdetare.

Periodua e mëvonshme ka qenë një periudhë intensive, ku u punua me perspektivë për zhvillimin e FLD, duke shfrytëzuar edhe konjunkturën politike të kohës. Bëhet fjalë për lidhjet e bashkëpunimin në shumë fusha me vendet e ish-kampit socialist.

Në fillim të vitit 1949, Komanda e Marinës për çështje operative e të shërbimit kaloi në vartësinë e Komandës së Mbrojtjes Bregdetare, ndërsa për çështje të stërvitjes luftarake e teknike, ajo mbeti në vartësi të seksionit të Marinës në MMP.

Në vitet ‘53-‘54, u shënuar fillimi i një etape të re zhvillimi të FLD-së, me pajisjen e tyre me silur-hedhës e më vonë me Minaheqëse, Gjuajtës detarë dhe anije ndihmuese të llojeve të ndryshme. Më 27 janar 1954, u krijua skuadrilja autonome e KS-së, me qendër në ishullin e Sazanit, e cila e forcoi së tepërmi regjimin operativ për ruajtjen e ujërave tona detare.

Më 25 shtator 1957, u krijua Shërbimi Hidrografik, si strukturë tekniko-shkencore për sigurimin hidrolundrimor dhe të veprimeve luftarake, i cili përgatiti e ngriti një varg fenerësh në gjithë bregdetin. Ai njëkohësisht filloi përgatitjen e hartave detare shqiptare. U ngritën e modernizuan mjaft pika sinjal-vrojtuese dhe u pajisën ato me një rrjet të gjerë radiolokatorësh.

Në janar 1958, plot 13 vjet mbas krijimit të seksionit të marinës ushtarake në varësi Komandës së Përgjithshme dhe FUD, FLD u nda si njësi operative më vete që varej direkt nga Kom. Përgjithshme.

Më 5 mars 1958, erdhën nga Sevastopoli 4 GJDM, (tip Kronshtad, Pr122 B).

Në prill 1958, si rezultat i shtimit

të teknikës e anijeve, u bë riorganizimi i FD-së. Flota u shpëput nga vartësia e Brigadës së MBD dhe kaloi në vartësi të drejtpërdrejtë të MM-së, me qendër në Vlorë. Më 21 shtator 1958, u krijua Brigada e Nëndetësëve, (Br. ND). ND e 1-rë, (Whiski 613 C, Stuhia), ND e 2-të, (Rrufeja), ND e 3-të, (Vetëtima), ND e 4-të, (Tufani),

Në fund të v.1958, FLD kishte 20 anije luftarake, 4 ND, 4 GJDM, 6 MHV, 6 KS dhe 9 anije ndihmuese.

Më 1959, filloi nga puna Oficina e Riparimit të Anijeve në Pashaliman.

Më 8 janar të 1959, u krijua Brigada e Mbrojtjes së Rajonit të Ujërave (Brigada MRU), me qendër në ishullin e Sazanit, në përbërje të së cilës përveç gjuajtësve detarë u futën Minaheqëset e Bazës, të radës dhe skuadrilja e KS.

Në vitin 1961, me VKM Nr. 381, date 28.10.1961, në Vlorë u hap shkolla e Marinës, sot Shkolla e Trupës, (seksioni detar), e cila për mbi 4 dekada, ka luajtur rol kryesor në përgatitjen dhe furnizimin e FLD-së, FDT-së e NSH-së të Peshkimit, me qindra kuadro oficerë e specialistë, komandues e navigatorë, duke treguar një përgatitje e nivel të lartë profesional.

Periodua e viteve 1961-1980, shënoi zhvillimin e mëtejshëm të FLD-së, krijimin e vend-bazave të reja dhe disa reparteve të KS-së, kompletimin me anije luftarake moderne të kohës. U ngritën dhe modernizuan mjaft Pika Sinjal-Vrojtuese me një rrjet të gjerë radiolokatorësh.

Në shkurt të vitit 1962, ka një tjetër riorganizim të pjesshëm të njësive të dislokuara në bregdet, me krijimin e Komandës së FUD-it. Në këtë Komandë u inkuadrue edhe dega e Flotës e cila deri këtë vit ishte pranë MMP-së.

Më 21 shkurt 1968, FLD-së iu shtuan KS-të, të projektit të ri “Huchuan Pr 66-25”, të ardhur nga Kina.

Në mars 1968, u bë një tjetër riorganizim. Komandat e Flotiljeve pranë Korpuseve suprimohen dhe kriohen:

Flotilja 52 LD me qendër në Vlorë, dhe Flotilja 66 LD me qendër në Durrës. Me riorganizimin e ri, 2 Flotiljet kaluan në vartësi të MM-së.

Në 1973, për herë të parë në historinë e re të saj, FLD organizohet si njësi operative speciale në vartësi të drejtpërdrejtë nga Shtabi i Përgjithshëm, duke pasur në vartësi të saj të gjitha njësitë e BUD-eve, Br. ND, Shkollën e lartë të Marinës, Kantierin e Riparimit të anijeve, (KRAF), dhe 3 reparte speciale autonome.

Periodua e viteve 1980-’90, mund të konsiderohet si periudha e vijueshmërisë së lundrimeve, mbijetesës në drejtimin e sigurimin e gatishmërisë teknike të anijeve mbiujëse e nënujëse. Një kontribut të madh në këtë drejtim ka dhënë edhe Kantieri Detar i Riparimit të anijeve në Pashaliman.

Mbas viteve ‘90, për FD-në shtrohej detyra e ristrukturimit, rikonceptimit të reparteve të saj për një integrim të natyrshëm me strukturat e NATO-s dhe BE-së. Në këtë periudhë vlen për t’u theksuar mbështetja që dhanë efektivat e FD-së për proceset demokratike në vend, falë pjekurisë politike, shpirtit atdhetar e demokrat të kuadrove e efektivëve të FD-së. U rrit në mënyrë të ndjeshme bashkëpunimi me Flotat e vendeve të NATO-s, ku u zhvilluan me sukses mjaft stërvitje të përbashkëta si “SAR-EX-1”, “SAR-EX-2”, “MAR-EX-1”, “MAR-EX-2” etj., në të cilat kuadrot tanë treguan një nivel profesional të vlerësuar nga partnerët.

Në mars 1993, bazën e Kepit të Palit e vizitoi ish sekretari i Mbrojtjes i NATO-s,

Manfred Vërner.

Në korrik v.1993, BUD-i i Durrësit e i Vlorës u emërtuan Distrikte Detare, ndërsa Shëngjini e Saranda ngelën po BUD-e.

Në tetor 1995, u bë riorganizimi i Forcave Detare mbi bazën e Distrikteve Detare, Durrës e Vlorë, si dhe Bazave Ndihmuese Sarandë e Shëngjin. Në përbërje të tyre u futën dhe Bateritë e

Artilerisë Bregdetare e K/Ajrore, në nivel batalioni. FLD-të u emërtuan FMD, Forcë e Mbrojtjes Detare.

Ngjarjet tronditëse të marsit 1997, shkaktojnë në repartet e FMD-së, dëme shumë të mëdha e gati të pallogaritshme. Pjesa më e madhe e anijeve, me qëllim që t’i shpëtonin valës të shkatërrimeve, lundroi e u strehua në Brindisi të Italisë. Sipas marrëveshjes së përbashkët të dy shteteve, pas riparimit të tyre u kthyen në Shqipëri. Gjysma e dytë e vitit 1997 dhe viti 1998 shënoi një etapë ringritjeje dhe riorganizimi të reparteve të FD-së pas dëmeve të pësuar. Kështu pas një pune intensive, falë përkushtimit maksimal të kuadrove e efektivëve të FD-së, u bë e mundur ringritja dhe funksionimi i DD-së të Durrësit e Vlorës, si dhe BnD-së Sarandë e Shëngjin. Vlen për t’u përmendur në këtë proces ringritjeje, ndihma e partnerëve tanë perëndimorë si SHBA, Itali, Turqi, Greqi, etj.

Më 1998, si rezultat i kohës së gjatë të përdorimit, pas një veprimtarie 40-vjeçare, dolën jashtë strukturave luftarake të FD-së, të 4 ND-et e saj.

Në mars të vitit 1999, me ndihmën e Departamentit të Shtetit të SHBA-së, FD-të u pajisën me 5 motovedeta patrulluese, (3 copë të klasit-65 foot, dhe 2 copë-46 foot), të cilat u bënë protagoniste të operacioneve SAR dhe zbatimit të ligjshmërisë detare në këto 15 vite.

Në 2001, Komanda e Forcave Detare deri në këtë kohë në godinën e Ministrisë së Mbrojtjes, u vendos në Plepa, Durrës.

Në 2002, me kontributin e qeverisë italiane, pas miratimit të Ligjit të Rojës Bregdetare Shqiptare, Nr. 8875, (dt. 04.04.2002), FD-të u pajisën dhe me 6 motovedeta (MV të klasit 200 foot) nga Italia, të cilat së bashku me MV amerikane rritën aftësitë operacionale të Rojës sonë Bregdetare, në luftën dhe përpjekjet kundër trafikeve të paligjshme në det.

Në gusht 2002, 14 anije të FD-së morën pjesë në operacionin e gjerë antitrafik “PUNA”, në bashkëpunim me organet e rendit, të anti-kontrabandës, peshkimit, etj., duke bërë të mundur zvogëlimin e këtij trafiku.

Më 30 maj 2003, në Pallatin e Kongreseve, Tiranë, u zhvillua Konferenca e 1-rë e Rojës Bregdetare, me pjesëmarrjen e disa Ministrive, ku u përcaktua vizioni dhe strategjia për të ardhmen e FD-së, dhe bashkëpunimin me institucionet e tjera që kanë interesa në det.

Më 12-23 shtator 2005, në rajonin e Gjirit të Vlorës u zhvillua stërvitja më e madhe e përbashkët detare “Cooperative Engagement-05”, me pjesëmarrjen e Flotave të 14 vendeve të ndryshme të botës. Forca jonë Detare mori pjesë me 19 anije të tipave të ndryshëm.

Në fillim të vitit 2007, Forca Detare kaloi në strukturën e re, Brigadë Detare me dy Flotilje (FDV E FDJ), dhe një Batalion Logjistik (mbështetje).

Në shkurt 2007, filloi puna për instalimin e Sistemit të Integruar të Vëzhgimit të Hapësirës Detare, (SHVD), projekt i zbatuar nga firma prestigjioze Amerikane “Lockheed-Martin”.

Në nëntor të vitit 2007, u nënshkrua marrëveshja me Mbretërinë e Holandës (Kantierin Damen Shipyard), për pajisjen e FD-së me 4 anije patrulluese.

Nga data 1-5 Mars 2008, 5 anije të Grupit të 2-të Detar të NATO-s,

96 vjet Forca Detare

Gjeneral brigade Ilir Xhebexhia: Forca Detare ka kryer me sukses detyrat e ngarkuara kombëtare, rajonale apo edhe në kuadër të Aleancës

Doktrina e Forcës Detare, si pjesë e Doktrinës së FARSH ka karakter mbrojtës, i cili sanksionohet në qëllimin parësor strategjik të FARSH, që është: “Ushtrimi i sovranitetit të Republikës së Shqipërisë; Mbrojtja e pavarësisë dhe integritetit territorial; Mbrojtja e jetës dhe e pasurisë së shtetasve, zhvillimi i pandërprerë demokratik dhe prosperiteti ekonomik; Mbrojtja e dinjitetit dhe e vlerave kombëtare; si dhe integrimi i plotë në strukturat ndërkombëtare të sigurisë, në Organizatën e Atlantikut të Veriut (NATO) e në Bashkimin Evropian (BE)”. Në 96 vite të krijimit të saj, Forca Detare ka realizuar me përpikëri të lartë detyrën e saj. Në aktivitetin e organizuar për të kujtuar ata njerëz që hodhën bazat e themelimit të kësaj force ishin të pranishëm dhe zëvendësministria e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor, Prof. Asoc. Bajram Begaj, komandanti i Forcës Detare, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia, komandantë të forcave, ish-komandantë të Forcës Detare ndër vite, prefekti i qarkut z. Roland Nasto si dhe personel i Forcës Detare. Komandanti i Forcës Detare, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia në përshëndetjen e tij në këtë ceremoni, pasi vlerësoi punën e bërë ndër vite të gjithë personelit që ka shërbyer dhe shërben në këtë forcë, u shpreh ndër të tjera se “Forca Detare, si rezultat i rritjes së ndjeshme të kapaciteteve të saj operacionale, vitet e fundit ka kryer me sukses detyrat të cilat i janë ngarkuar, qofshin ato kombëtare, rajonale apo edhe në kuadër të Aleancës. Forca Detare përfaqësoi me sukses vendin tonë gjatë pjesëmarrjes me anijen e klasit “Iliria”, në aktivitetin

“Angazhimi disavjeçar në misionin e NATO-s në detin Egje, gjatë të cilit janë shpëtuar mijëra jetë njerëzish, është një eksperiencë dhe një medalje nderi për Forcën Detare, një vlerë për Forcat e Armatosura dhe një krenari e dinjitet për vendin”, -u shpreh zv/ministrja e Mbrojtjes.

e NATO-s në detin Egje, duke u radhitur të barabartë me kolegët e tyre të NATO-s. Një përshëndetje e veçantë në ceremoni u adresua edhe nga zëvendësministria e Mbrojtjes znj. Dallëndyshe Bici, e cila e konsideroi këtë ditë si një homazh dhe nderim për punën dhe veprën e të gjithë brezave që kanë shërbyer ndër vite në

Forcën Detare. “Angazhimi disavjeçar në misionin e NATO-s në detin Egje, gjatë të cilit janë shpëtuar mijëra jetë njerëzish, është një eksperiencë dhe një medalje nderi për Forcën Detare, një vlerë për Forcat e Armatosura dhe një krenari e dinjitet për vendin”, -u shpreh zëvendësministria e Mbrojtjes.

(SNMG2), me qendër në Napoli, zhvilluan një vizitë portuale në vendin tonë. Qëllimi i kësaj vizite ishte forcimi i bashkëpunimit dhe rritja e mirëkuptimit midis vendit tonë dhe strukturave të NATO-s. Ky grup detar viziton çdo vit portin e Durrësit dhe Vlorës.

Më datë 5 Shtator 2008, në molin nr.5 të Portit të Durrësit u zhvillua ceremonia e përvitit të anijes “Iliria”, P-131, e cila mbërriti në Shqipëri në kuadër të zbatimit të kontratës me Kompaninë Holandeze “Damen Shipyards”.

Në mars 2009, mbasi u zhvilluan provat finale, u mor në dorëzim nga përfaqësues të MM-së e FD-së, Sistemi i Integruar i Vëzhgimit të Hapësirës Detare, i instaluar nga specialistët e kompanisë “Lockheed Martin”, i cili aktualisht përbën asetin më të rëndësishëm të zbulimit e vëzhgimit të hapësirës sonë detare, për të gjitha ministritë tona që mbulojnë kufirin blu.

Në fillim-vitin e 2010-ës, me organizimin e ri, Komanda e FD-së, zhvendoset tek ish-konvareshenca e Ushtrisë, SHPU, pasi atje u vendos QNOD.

Më datë 2 shtator 2010, në portin e Durrësit u zhvillua ceremonia e marrjes në dorëzim të 3 anijeve patrulluese “ARCHANGEL”, dhuratë e Departamentit të Shtetit të SHBA-së. Në sajë të parametrave teknikë dhe ushtarakë “ArchAngel” janë në gjendje të zhvillojnë operacione të suksesshme për zbatimin e ligjshmërisë detare si dhe operacione SAR.

Gjatë këtyre viteve, me mbështetjen e partnerëve tanë të NATO-s, veçmas SHBA-së, si dhe nën kujdesin e qeverisë dhe popullit shqiptar, Forca Detare ka bërë hapa para për realizimin e misionit kushtetues, mbrojtjen dhe zbatimin e ligjshmërisë detare, mbajtjen në kontroll të kësaj hapësire nëpërmjet Sistemit të Ri

të Vëzhgimit të saj si dhe krijimin e kapaciteteve të nevojshme operacionale për planifikimin dhe zhvillimin e operacioneve humanitare në ndihmë të komunitetit. Duke mbajtur një prezencë të përhershme dhe aktive në det, Forca Detare është tashmë një aktor i rëndësishëm dhe i vlerësuar nga opinioni, shteti shqiptar dhe partnerët tanë. Ndërkohë anëtarësimi i vendit tonë në NATO, solli nevojën e një teknologjie ndërvepruese e efikase me partnerët e FD-s dhe hartimin e një plani modernizimi racional, mbështetur në burimet ekonomike që afronte shteti shqiptar. Ky plan transformimi përfshiu modernizimin e FD-së me sisteme, pajisje e mjete detare, të shtrira në plane afatshkurtër, afatmesëm dhe afatgjatë, ku prioritet ka qenë kompletimi me mjete të reja që kryejnë misionin e Rojës Bregdetare. Në dekadën e fundit pajisja e FD-së me katër anije patrulluese të mëdha, në kuadër të zbatimit të kontratës me Kompaninë Holandeze “Damen Shipyards”; me Motovedeta të shpejta dhe anije anti-ndotje, dhuratë e Departamentit të Mbrojtjes së SHBA-së dhe qeverisë italiane; ndërtimi i Sistemit të Vëzhgimit të Hapësirës Detare nga firma prestigjioze Amerikane “Lockheed-Martin”, pajisja me sisteme të vëzhgimit natën dhe sistemin AIS të anijeve të Rojës Bregdetare, përmirësimet infrastrukturorë të vendbazeve detare, etj., janë hapa konkretë në zbatim të këtyre politikave zhvillimore të Forcës Detare.

Në këtë kuadër projekti më i rëndësishëm për modernizimin e FD-së, ishte nënshkrimi, më 13 nëntor 2007, i marrëveshjes për pajisjen e FD-së me 4 anije Patrulluese STAN PETROL-4207. Ky projekt bëri të mundur që 6 vjet më parë, më 5 Shtator 2008, në molin Nr. 5 të Portit të Durrësit të bregëzohet anija “Iliria”, (P-131), një trashëgimtare e

denjë e “Liburnes” dhe “Lembes” ilire. Në vijim, më 14 Maj 2009, filloi ndërtimi i anijes “Oriku”, (P-132), e cila u lëshua në ujë më 13 shtator 2011 dhe më 3 dhjetor 2012, u lëshua në ujë anija e tretë, (P-133) “Lissus”. Ndërkohë më 8 prill 2014, u lëshua në ujë anija e katërt, “Butrinti” (P-134), që shënon dhe përfundimin e këtij projekti.

Nga viti 2006, FD është pjesëmarrëse në iniciativën dhe stërvitjen rajonale “ADRIJON”, ku në 3 vite ka qenë mikpritëse e kësaj stërvitje.

Në vitet 2016-2019, FD mori pjesë në operacionin e NATO-s “SEA GUARDIAN”, në Detin Mesdhe, për ndalimin e emigracionit të paligjshëm në këtë rajon, duke shpëtuar mbi 3500 persona, kryesisht gra dhe fëmijë.

Ndërkohë Qendra e zhytjes e FD-së ka zhvilluar dhjetëra operacione në ndihmë të komunitetit dhe operacione EOD në bregdetin shqiptar, kryesisht Vlorë e Sazan.

Shërbimi Hidrografik i FD-së, në bashkëpunim me palën norvegjeze, nëpërmjet projektit “ALNO-HIP”, ka grumbulluar dhe përpunuar informacione batimetrike, me qëllim krijimin dhe përditësimin e hartave detare dhe informacioneve lundimore për detarët shqiptarë. Po, ashtu SHSH mban në gatishmëri sinjalistikën detare për lundrim të sigurt të mjeteve detare.

Sistemi i SIHVD, siguron komunikim dhe të dhëna për FD-në, FA-të dhe institucionet e tjera me interesa në det. Tashmë, nga viti i kaluar iu rikthye bashkëpunimit me kompaninë prestigjioze “Lockheed Martin”, për të mbajtur gatishmërinë e sistemit dhe modernizuar atë hap pas hapi.

Në realizimin e misionit dhe detyrave të saj në det, FD bashkëpunon me institucionet e tjera që kanë interesa në det, si Drejtorinë e Administratës Detare dhe Kapitaneritë e Porteve, Portet Detare, Policinë Kufitare, Anti-kontrabandën

detare, Agjencitë e peshkimit, RDSH, etj.

Në të ardhmen, FD synon përgatitjen e bazës së Pashalimanit për ta bërë atë pjesë të NATO-s, pajisjen me anije patrulluese, të afta për çdo operacion të NATO-s, etj.

Modernizimi i FD-së me pajisje, sisteme dhe anije për të zëvendësuar teknikën e vjetër me teknikë moderne e bashkëkohore, të ndërveprueshme me NATO-n, me qëllim rritjen e kapaciteteve operacionale për realizimin e misionit dhe detyrave të përcaktuara në ligj, janë hapa konkretë në zbatim të këtyre politikave zhvillimore e transformuese të këtyre viteve të fundit. Theksojmë se historikisht, përbërja, struktura dhe mjetet që kanë pasur në dispozicion Forcat Detare kanë ecur paralel me zhvillimin ekonomik-shoqëror të vendit dhe mundësitë financiare të shtetit shqiptar, një mbështetje e cila ka qenë e vazhdueshme në këto 96 vjet ekzistencë.

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Franca merr drejtimin e forcës më të lartë të gatishmërisë së NATO-s

VJTF kontribut thelbësor për mbrojtjen aleate

Franca merr drejtimin e forcës ushtarake të gatishmërisë më të lartë të NATO-s në datën 1 janar 2022, që do të zgjasë për një vit. Formacioni, i njohur zyrtarisht si Task Forca e Përbashkët e Gatishmërisë Shumë të Lartë të NATO-s (VJTF), u krijua në vitin 2014 në përgjigje të krizave në Lindjen e Mesme dhe agresionit të Rusisë kundër Ukrainës, dhe është i disponueshëm përgjithmonë për të lëvizur brenda disa ditësh për të mbrojtur çdo aleat. VJTF është elementi i gatishmërisë më të lartë të Forcës së Reagimit prej 40,000 trupash të NATO-s.

“Falënderoj Francën për udhëheqjen e forcës së reagimit të shpejtë të NATO-s në vitin 2022,” -tha Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg. “Task Forca e Përbashkët e Gatishmërisë Shumë të Lartë është një kontribut thelbësor për mbrojtjen tonë kolektive dhe udhëheqja e Francës është një shfaqje e fortë e angazhimit dhe aftësi. Në një kohë sfidash të paprecedentë të sigurisë, nuk duhet të ketë asnjë keqkuptim për vendosmërinë e NATO-s: Ne qëndrojmë së bashku për të siguruar dhe mbrojtur të gjithë aleatët”, -shtoi Stoltenberg.

Në vitin 2022, VJTF do të përbëhet nga një forcë shumëkombëshe prej disa mijëra trupash. Brigada franko-gjermane prej 3500 trupash do të shërbejë si bërthama e forcës, duke u mbështetur në Regjimentin e Parë të Këmbësorisë dhe Regjimentin e 3-të Hussar. E udhëhequr nga Korpusi i Reagimit të Shpejtë të Francës në Lille, brigada franko-gjermane është një njësi dykombëshe, duke nënvizuar lidhjen e fortë midis aleatëve të NATO-s, Gjermanisë dhe Francës. Vende të tjera të NATO-s, përfshirë Spanjën, Portugalinë dhe Poloninë do të ofrojnë forca gjithashtu. Pjesa më e madhe e forcës përbëhet nga njësi të brigadës kryesore. Udhëheqja e VJTF, e cila vendos ushtarët në status të lartë gatishmërie dhe gati për t'u vendosur brenda disa ditësh, rrotullohet çdo vit midis aleatëve. Franca e merr drejtimin nga Turqia, e cila drejtoi forcën në vitin 2021, kurse Gjermania do të drejtojë njësinë pas Francës në vitin 2023. Komanda e forcave të përbashkëta të NATO-s në Brunssum, Holandë, mban komandën për të gjithë Forcën e Reagimit të NATO-s në 2022.

Plani i Veprimit të Gatishmërisë

Plani i Veprimit të Gatishmërisë (RAP) ka qenë një moment historik dhe shtytës thelbësor i përshtatjes ushtarake të NATO-s ndaj mjedisit të ndryshuar dhe në zhvillim të sigurisë. I rënë dakord në Samitin e Uellsit të vitit 2014, RAP nisi përfundimin më të rëndësishëm të mbrojtjes kolektive të NATO-s që nga fundi i Luftës së Ftohtë. Në Samitin e Varshavës 2016, udhëheqësit aleatë përshëndetën zbatimin e tij dhe ranë dakord që kjo paketë gjithëpërfshirëse e masave të sigurimit dhe përshtatjes tani përbën bazën e qëndrimit parandalues dhe mbrojtës të Aleancës. Për shkak të ndryshimit të mjedisit të sigurisë në kufijtë e NATO-s që nga viti 2014, RAP përfshin masa sigurie për aleatët e NATO-s në Evropën Qendrore dhe Lindore për të siguruar popullsinë e tyre, për të përfunduar mbrojtjen e tyre dhe për të penguar agresionin e mundshëm.

Masat e sigurimit përfshijnë një seri aktivitetesh tokësore, detare dhe ajrore në, mbi dhe rreth territorit të aleatëve të NATO-s në Evropën Qendrore dhe Lindore, të dizajnuara për të përfunduar mbrojtjen e tyre, siguruar popullsinë dhe për të penguar agresionin e mundshëm. Këto masa janë rezultat i drejtpërdrejtë i veprimëve agresive të Rusisë në lindje të NATO-s. Të gjithë aleatët e NATO-s po kontribuojnë në këto masa në bazë të rotacionit. Masat mund të rriten ose

zvogëlohen sipas nevojës, në varësi të situatës së sigurisë. Që nga maji 2014, NATO ka rritur numrin e avionëve luftarakë në patrullimet e policisë ajrore mbi shtetet baltike dhe ka vendosur avionë luftarakë në Bullgari, Rumani dhe Poloni. Në dhjetor 2015, u ra dakord për një paketë të mëtejshme masash sigurie të përshtatura për Turqinë. Aleanca kryen fluturime të rregullta vëzhgimi AWACS mbi territorin e aleatëve të saj lindorë dhe fluturime të avionëve të patrullimit detar për gjatë kufijve lindorë të territorit aleat. Për të ofruar siguri në det, NATO vendos një numër forcash detare shumëkombëshe, si dy Grupe të Përhershme Kundërmasash të Minave të NATO-s që patrullojnë Detin Baltik dhe Mesdheun Lindor, dhe një Grupi i Përhershëm Detar i NATO-s i zgjeruar që kryen masa sigurimi detar përveç patrullimeve kundër terrorizmit. NATO ka rritur numrin e stërvitjeve që organizon. Stërvitjet ushtarake ofrojnë mundësi të rëndësishme për të përmirësuar aftësinë e aleatëve dhe partnerëve për të punuar së bashku dhe janë një demonstrim i vlefshëm i gatishmërisë së NATO-s për t'iu përgjigjur kërcënimeve të mundshme. Këto ushtrime zhvillohen në tokë, në det, në ajër dhe në hapësirën kibernetike me skenarë të bazuar në mbrojtjen kolektive dhe menaxhimin e krizave. Masat e sigurisë janë fleksibël dhe të shkallëzueshme në përgjigje të situatës në zhvillim të sigurisë dhe mbahen nën shqyrtim vjetor nga Këshilli i Atlantikut të Veriut, organi kryesor vendimmarrës politik i NATO-s. Masat e përshtatjes janë ndryshime afatgjata në forcat dhe strukturën komanduese të NATO-s, të cilat do ta bëjnë Aleancën më të aftë për të reaguar me shpejtësi dhe vendosmëri ndaj krizave të papritura. Ato përfshinin trefishimin e përmasave të Forcave të Reagimit të NATO-s (NRF), krijimin e një Force të Përbashkët të Gatishmërisë Shumë të Lartë (VJTF) të aftë për t'u vendosur në një njoftim shumë të shkurtër dhe forca të përhershme detare të zgjeruara. Për të lehtësuar gatishmërinë dhe vendosjen e shpejtë të forcave, u krijuan në Evropën Qendrore dhe

Lindore tetë Njësi të Integritit të Forcave të NATO-s (NFIU), të cilat janë shtabe të vogla. U krijuan gjithashtu selia për Korpusin Shumëkombësh Verilindor në Szczecin, Poloni dhe Divizionin Shumëkombësh Juglindor në Bukuresht, Rumani. Përveç kësaj, u krijua një seli e përbashkët e grupit të mbështetjes logjistike.

Forca e Reagimit e zgjeruar e NATO-s (NRF) është një forcë shumëkombëshe shumë e gatshme dhe e avancuar teknologjikisht e përbërë nga komponentë tokësorë, ajrorë, detarë dhe të Forcave të Operacioneve Speciale (SOF) që Aleanca mund t'i vendosë shpejt, kudo që të jetë e nevojshme. Në Samitin e Uellsit të vitit 2014, aleatët vendosën të përmirësojnë NRF-në për të forcuar mbrojtjen kolektive të Aleancës dhe për të siguruar që NATO të ketë forcat e duhura në vendin e duhur në kohën e duhur. NRF përbëhet nga rreth 40,000 personel, një rritje e madhe nga niveli i mëparshëm prej 13,000. Madhësia e saj varet nga detyra për të cilën nevojitet. Komandanti Suprem i Aleatëve në Evropë (SACEUR) ka komandën e përgjithshme të NRF-së. Çdo vit me rotacion, dy Komandat e Forcave të Përbashkëta të NATO-s (me bazë në Brunssum, Holandë dhe Napoli, Itali) kanë komandën operacionale të NRF-së.

Task Forca e Përbashkët me Gatishmëri Shumë të Lartë, me reagim të shpejtë (VJTF), një “forcë majë shtize” prej rreth 20,000 trupash, nga të cilat rreth 5,000 janë forca tokësore, është në gjendje të fillojë vendosjen brenda dy deri në tre ditë kudo që të jetë e nevojshme. VJTF mbështetet nga komponentët ajror, detar dhe SOF. Udhëheqja dhe anëtarësimi i VJTF dhe NRF rrotullohen në baza vjetore. Forcat e VJTF dhe NRF janë të vendosura në vendet kryesore, por në gjendje të vendosen prej andej kudo që nevojiten për stërvitje ose reagim ndaj krizave. VJTF, e cila mori pjesë në stërvitjen e saj të parë të vendosjes në Poloni në qershor 2015, testohet rregullisht gjatë stërvitjeve.

Njësitë e Integritit të Forcave të NATO-s (NFIU), janë shtabe të vogla shumëkombëshe që lehtësojnë vendosjen e shpejtë të VJTF-së dhe

forcave aleate pasuese. Ato kanë rreth 40 specialistë kombëtarë dhe të NATO-s. Detyra e tyre është të përmirësojnë bashkëpunimin dhe koordinimin ndërmjet NATO-s dhe forcave kombëtare, si dhe të përgatisin dhe mbështesin stërvitjet dhe çdo vendosje të nevojshme. Së pari, gjashtë NFIU u krijuan në Bullgari, Estoni, Letoni, Lituani, Poloni dhe Rumani dhe u inauguruan në shtator 2015, duke përbërë një prani të dukshme dhe të vazhdueshme të NATO-s në këto vende. Më pas, u inauguruan dy NFIU të tjera në Hungari dhe Sllovakia, përkatësisht, në shtator 2016 dhe janar 2017. Shtabi i Korpusit Shumëkombësh Verilindor (HQ MNC-NE), i vendosur në Szczecin, Poloni ofron një aftësi të lartë gatishmërie për të komanduar forcat e dislokuara në Shtetet Baltike dhe Poloni, nëse kërkohet. Themeluar nga Danimarka, Gjermania dhe Polonia, HQ MNC-NE ka katër detyra kryesore, komandimi i VJTF-së dhe NRF-së, ose elementeve të tyre, nëse dislokohen në rajonin verilindor të NATO-s; ushtrimin e kontrollit operacional mbi NFIU-të në Estoni, Hungari, Letoni, Lituani, Poloni dhe Sllovakia; monitorimin e situatës së sigurisë në rajon; dhe duke vepruar si qendër rajonale për bashkëpunim. Një seli e re divizioni shumëkombëshe e dislokueshme për juglindjen u përfundua në Bukuresht, Rumani më 1 dhjetor 2015. Shtabi i gatishmërisë së lartë është në gjendje të komandojë forcat e dislokuara brenda rajonit juglindor të NATO-s, duke mbështetur mbrojtjen e Aleancës. HQ MND-SE, i cili arriti aftësinë përfundimtare operacionale më 22 mars 2018, ekzekuton komandën dhe kontrollin mbi NFIU-të në Bullgari dhe Rumani. Përveç kësaj, RAP bën thirrje për një sërë përmirësimesh logjistike, përfshirë paracaktimin e pajisjeve dhe furnizimeve, për të rritur gatishmërinë e NATO-s për t'iu përgjigjur çdo sfide për sigurinë aleate. Brenda Strukturës së Komandës së NATO-s u krijua një seli e re e grupit të përbashkët të mbështetjes logjistike.

Ja si ka evoluar Plani i Veprimit të Gatishmërisë

Në shtator 2014, në Samitin e NATO-s në Uells, liderët aleatë miratuan Planin e Veprimit të Gatishmërisë për të siguruar që Aleanca të jetë gati për t'iu përgjigjur me shpejtësi dhe vendosmëri sfidave të reja të sigurisë. Plani ofronte një paketë gjithëpërfshirëse masash për t'iu përgjigjur ndryshimeve në mjedisin e sigurisë në dhe afër Evropës dhe ndaj kërcënimeve që vijnë nga Lindja e Mesme dhe Afrika e Veriut. Ministrat e Mbrojtjes të NATO-s vendosën më 5 shkurt 2015 që VJTF do të përbëhet nga një komponent tokësor prej rreth 5,000 trupash me njësi të përshtatshme ajrore, detare dhe SOF në dispozicion. Franca, Gjermania, Italia, Polonia, Spanja, Turqia dhe Mbretëria e Bashkuar ranë dakord të marrin rolet kryesore për VJTF-në me rotacion në vitet e ardhshme. U vendos gjithashtu për të pasur një VJTF të aftë operacionalisht deri në Samitin e Varshavës 2016, gjë që u arrit. Në prill 2015, më shumë se 1,500 trupa morën pjesë në

stërvitjen Noble Jump, e krijuar për të testuar nëse trupat e caktuar në VJTF të Përkohshme të NATO-s mund të ishin gati për t'u vendosur 48 orë pas marrjes së një urdhri për lëvizje. Më 9 qershor 2015, VJTF u vendos për herë të parë në Poloni gjatë stërvitjes Noble Jump, ku morën pjesë mbi 2,100 trupa nga nëntë vende të NATO-s. Disa ditë më pas, më 24 qershor 2015, ministrat e Mbrojtjes të NATO-s morën vendime për komponentët ajror, detar dhe SOF të NRF-së së zgjeruar, duke rënë dakord që ajo mund të përbëhet nga deri në 40,000 personel. Ministrat morën më tej masa për të përshtatur vendimmarrjen politike dhe ushtarake, duke përfshirë autoritetin për Komandantin Suprem të Aleatëve të NATO-s në Evropë për të përgatitur trupat për veprim sapo të merret një vendim politik. U miratua gjithashtu një mjet i ri i planifikimit paraprak, “Graduated Response Plans”, duke mundësuar që planet e operacioneve të ekzekutueshme të gjenerohen jashtëzakonisht shpejt, në përpjesëtim me kërkesat e gatishmërisë së forcave. U ra dakord gjithashtu për krijimin e një shtabi të ri të grupit të përbashkët të mbështetjes logjistike brenda Strukturës së Komandës së NATO-s dhe u ra dakord që në tetor do ministrat do të vendosnin për ngritjen e shtabeve të reja të NFIU-së, përveç gjashtë selisë ekzistuese shumëkombëshe të NFIU-së. Kurse në shtator 2015, NFIU u inauguruan në Bullgari, Estoni, Letoni, Lituani, Poloni dhe Rumani dhe në tetor 2015, ministrat e Mbrojtjes të NATO-s i dhanë dritën jeshile konceptit të plotë ushtarak për NRF-në e zgjeruar, përfshirë rregullimet e komandës dhe kontrollit të saj. Ata ranë dakord gjithashtu për të krijuar dy NFIU të tjera në Hungari dhe Sllovakia. Ndërsa në dhjetor 2015, NATO përfundoi Shtabin e Divizionit Shumëkombësh Juglindor në Bukuresht, duke shënuar integrimin e saj zyrtar në Strukturën e Komandës së NATO-s. Shtabi i ri me gatishmëri të lartë është në gjendje të komandojë forcat e dislokuara brenda rajonit juglindor të NATO-s, duke mbështetur mbrojtjen e Aleancës. Është gjithashtu një qendër për bashkëpunimin rajonal midis aleatëve. Shtabi është caktuar të ketë 280 personel. Në korrik 2016, në Samitin e Varshavës, aleatët mirëpritën zbatimin e Planit të Veprimit të Gatishmërisë, pohuan se masat e tij të sigurimit dhe përshtatjes do të vazhdonin të formonin bazën e qëndrimit parandalues dhe mbrojtës të Aleancës, dhe ranë dakord ta forconin më tej këtë qëndrim. RAP i ofron Aleancës një gamë të gjerë opsionesh për të qenë në gjendje t'i përgjigjet çdo kërcënimi nga kudo që lindin për të mbrojtur territorin e Aleancës, popullsinë, hapësirën ajrore dhe linjat detare të komunikimit. Dy NFIU-të e fundit u inauguruan në Hungari dhe Sllovakia, përkatësisht, më 18 nëntor 2016 dhe 24 janar 2017. E në Samitin e Brukselit të vitit 2021, u përshëndet përparimi i rëndësishëm i bërë në zbatimin e vendimeve të mëparshme për të forcuar qëndrimin parandalues dhe mbrojtës të NATO-s dhe rrafshimi i angazhimit për zbatimin e plotë dhe të shpejtë të PVZH-së.

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Sigurimi i hapësirës ajrore të NATO-s

Avionët e NATO-s u përplasën qindra herë në vitin 2021 për të ruajtur hapësirën ajrore aleate

Avionët luftarakë të NATO-s u përplasën rreth 370 herë në qiellin e Evropës në vitin 2021, kryesisht për të kontrolluar avionët që fluturonin pa paralajmërim pranë hapësirës ajrore aleate. Rreth 80 për qind e misioneve, 290 në total, ishin në përgjigje të fluturimeve të avionëve ushtarakë rusë. “Aeroplanët luftarakë të NATO-s janë në detyrë gjatë gjithë kohës, gati për t’u ngritur në rast të fluturimeve të pa verifikuara pranë hapësirës ajrore të aleatëve tanë”, -tha zëdhënësja e NATO-s Oana Lungescu. “NATO është vigjilente dhe ne gjithmonë do të bëjmë atë që duhet për të siguruar dhe mbrojtur të gjithë aleatët.”, -tha ajo.

Shumica e përgjimeve në vitin 2021 ndodhën në rajonin e Baltikut, ku NATO operon në misionin policor ajror për Estoninë, Letoninë dhe Lituaninë. Por NATO ka misione të ngjashme edhe për Shqipërinë, Malin e Zi, Maqedoninë e Veriut dhe Slloveninë. Aleatët ndihmojnë gjithashtu për të kontrolluar qiejt e Rumanisë, Bullgarisë dhe Islandës. U raportua se në përgjithësi, përgjimet kanë ndodhur pa incidente ndërsa avionët e NATO-s ngriheshin për të identifikuar avionin që po afrohej dhe për ta shoqëruar atë jashtë zonës. Por raportet thonë se shumë pak fluturime të përgjuara hynë në hapësirën ajrore aleate. NATO ka dy qendra të operacioneve ajrore, një në Gjermani, që mbulon Evropën veriore dhe një në Spanjë që mbulon jugun, të cilat monitorojnë të gjitha lëvizjet ajrore në të gjithë Evropën.

Policimi Ajror i NATO-s, detyrë kolektive dhe mision mbrojtës

Policia ajrore e NATO-s është një nga misionet e përhershme të NATO-s në kohë paqeje, që synon të ruajë sigurinë e hapësirës ajrore të Aleancës. Është një detyrë kolektive dhe përfshin praninë e vazhdueshme, 24 orë në ditë, 365 ditë në vit, të avionëve luftarakë dhe ekuipazheve, të cilët janë të gatshëm të reagojnë shpejt ndaj shkeljeve të mundshme të hapësirës ajrore. Policimi Ajror i NATO-s është një detyrë kolektive, por dhe një mision thjesht mbrojtës. Anëtarët e NATO-s ndihmojnë ata aleatë që janë pa mjetet e nevojshme për të siguruar policimin ajror të territorit të tyre. Ruajtja e integritetit të hapësirës ajrore sovraane të anëtarëve të Aleancës është jo vetëm një detyrë, por edhe një shenjë e qartë e kohezionit, përgjegjësisë së përbashkët dhe solidaritetit në të gjithë Aleancën. Për më tepër, forcat e Policisë Ajrore të NATO-s ofrojnë gjithashtu mbështetje për avionët civilë në fatkeqësi, për shembull, kur ata kanë humbur komunikimin me kontrollin e trafikut ajror. Misioni i Policisë Ajrore të NATO-s kryhet duke përdorur Sistemin e Integruar të Mbrojtjes Ajrore dhe Raketore të NATO-s (NATINAMDS) dhe komandanti Suprem i Aleatëve në Evropë (SACEUR) ka përgjegjësinë e përgjithshme për kryerjen e misionit të policisë ajrore të NATO-s. Komanda Ajrore Aleate (AIRCOM), me seli në Ramstein, Gjermani, nga ana e saj, mbikëqyr misionin e policisë ajrore të NATO-s me komandën dhe kontrollin 24/7 nga dy Qendra të Kombinuara të Operacioneve Ajrore (CAOCs), njëra në Torrejon, Spanjë, e cila mbulon hapësirën ajrore evropiane të NATO-s në jug të Alpet, dhe një në Uedem, Gjermani që mbulon veriun.

E themeluar në vitin 1961 gjatë Luftës së Ftohtë, Policia Ajrore e NATO-s ka qenë një pjesë integrale e Mbrojtjes Ajrore dhe Raketore të Integruar të NATO-s

(IAMD) për 60 vjet. Në detyrë 24/7/365, Policia Ajrore e NATO-s është një konstante në një mjedis sigurie që ndryshon me shpejtësi, duke i dhënë NATO-s aftësinë për të ruajtur integritetin e hapësirës ajrore të Aleancës në kohë paqeje.

Ndihma rajonale dhe policimi i përmirësuar ajror

Vendet anëtare të NATO-s sigurojnë avionët dhe mjetet e nevojshme për kontrollin ajror të hapësirës së tyre ajrore, nën drejtimin e SACEUR. Vendet pa mjetet e nevojshme për ta bërë këtë ndihmohen nga anëtarë të tjerë të NATO-s për të ruajtur integritetin e hapësirës së tyre ajrore sovraane. Për të rritur policimin ajror përgjatë kufijve lindorë të NATO-s, aleatët po ofrojnë asete shtesë që plotësojnë aftësitë ekzistuese në shtetet baltike dhe Poloni. Paralelisht, aleatët dërgojnë gjithashtu detashmente luftarakë për të rritur aftësitë kombëtare të policisë ajrore të forcave ajrore bullgare dhe rumune. NATO aktualisht mbikëqyr pesë misione rajonale të policisë ajrore.

Shtetet baltike, të vendosura në kufirin lindor të NATO-s, si Estonia, Letonia dhe Lituania nuk kanë avionë luftarakë të tyre, kështu që aleatët e tjerë të NATO-s dërgojnë detashmente rrotacioni të avionëve luftarakë në bazat ajrore në Estoni dhe Lituan për të mbajtur të sigurt qiellin e Baltikut. NATO ka mbrojtur qiejt mbi Baltik që nga viti 2004, kur Estonia, Letonia dhe Lituania u bashkuan me Aleancën; Adriatiku Lindor dhe Ballkani Perëndimor, është një tjetër mision i Policimit Ajror të NATO-s. Pasi në Ballkan, disa aleatëve, përfshirë Shqipërinë, Slloveninë dhe vendet më të reja anëtare të NATO-s, si Malin e Zi dhe Maqedoninë e Veriut, u mungojnë forcat ajrore me avionë luftarakë të aftë për të kapur trafikun ajror të pasigurt. Për të siguruar hapësirën e tyre ajrore, aleatët e tjerë të NATO-s kryejnë me radhë misionet e policisë ajrore. Hapësira ajrore e Sllovenisë mbulohet përgjithmonë nga Hungaria dhe Italia, ndërsa Shqipëria dhe Mali i Zi mbulohen nga Greqia dhe Italia. Mbështetja e policisë ajrore të NATO-s për aleatin më të ri të NATO-s, Maqedoninë e

Veriut, ofrohet nga Italia;

Me vendndodhje strategjike, Islanda, është një vend i çmuar për ndërgjegjësimin e situatës së Aleancës. Islanda nuk ka ushtri, kështu që aleatët e tjerë të NATO-s kontribuojnë me avionë luftarakë me rotacion. Ata fluturojnë nga baza ajrore Keflavík pranë kryeqytetit Reikjavík. Në vitin 2006, Shtetet e Bashkuara përfunduan misionin e përhershëm të policisë ajrore mbi Islandë. Misioni i SHBA-së u zëvendësua nga një sistem ku aleatët vendosin periodikisht avionë luftarakë në bazën ajrore Keflavík për të siguruar mbrojtjen e hapësirës ajrore islandeze. Dislokimi i parë në kuadër të misionit për të përmbushur nevojat e Islandës për gatishmëri në kohë paqeje u bë në maj 2008; Nga ana tjetër, Beneluksi, përfshin tre vendet e Evropës Perëndimore të cilat kanë një marrëveshje të veçantë për të mbajtur qiellin e tyre të sigurt, ku Forcat Ajrore belge dhe holandeze kanë përgjegjësi për patrullimin e qiellit mbi të tre vendet. Në vitin 2015, Belgjika, Luksemburgu dhe Holanda (të njohura si vendet e Beneluksit) nënshkruan një marrëveshje për të kryer policimin e përbashkët ajror të territoreve të tyre. Sipas marrëveshjes, Forcat Ajrore të Belgjikës dhe Holandës mbrojnë hapësirën ajrore të Beneluksit me rrotacion. Operacionet e përbashkëta filluan më 1 janar 2017; Kurse Bullgaria dhe Rumania i kryejnë vetë operacionet e policisë ajrore. Megjithatë, për shkak të agresionit rus në rajonin e Detit të Zi, që nga viti 2014, aleatët e NATO-s kanë dërguar detashmente avionësh luftarakë për të shtuar forcat kombëtare bullgare dhe rumune.

Pra në të gjithë Evropën, avionët luftarakë të NATO-s janë në shërbim gjatë gjithë kohës, gati për t’u përplasur në rast të fluturimeve të dyshimta ose të paparalajmëruara pranë hapësirës ajrore aleate. NATO e quan këtë aktivitet Ajror Policimi, i cili ka qenë një pjesë thelbësore e Mbrojtjes së Integruar Ajrore dhe Raketore të NATO-s për 60 vjet (që nga viti 1961), për të siguruar integritetin e hapësirës ajrore të NATO-s dhe për të mbrojtur pothuajse një miliard qytetarët e saj. Nga Islanda në veri deri në Detin e

Zi në kufirin juglindor të NATO-s, forcat ajrore aleate e mbajnë hapësirën ajrore të NATO-s të sigurt 24 orë në ditë, 7 ditë në javë, 365 ditë në vit.

Trafiku ajror dhe përgjimet

35,000 ka qenë numri i përafërt i lëvizjeve ajrore ditore brenda hapësirës ajrore evropiane në vitin 2021, krahasuar me 400 që ka qenë numri i përafërt i misioneve të përgjimit ajror në vit në 2020. Ndërsa numri i përafërt i herëve që avionët e NATO-s dolën në qiell në vitin 2020 për të përgjuar avionët ushtarakë rusë (pothuajse 90% e misioneve të përgjimit ajror), ishte 350.

Aftësitë e Policisë Ajrore të NATO-s raportojnë se 40 është numri i përafërt i stacioneve të vëzhgimit të radarëve në detyrë 24/7 në të gjithë Evropën dhe 60, numri i përafërt i avionëve të NATO-s me reagim të shpejtë në detyrë 24/7 në të gjithë Evropën. Janë 21 aleatë që kontribuojnë me avionë luftarakë në misionet e policisë ajrore të NATO-s, 30 aleatë që kontribuojnë me avionë luftarakë, qendra komandimi dhe kontrolli ajror dhe stacione të mbikëqyrjes ajrore në misionet e policisë ajrore të NATO-s, gjithashtu janë 2 Qendra të Kombinuara të Operacioneve Ajrore (CAOC), një në Uedem, Gjermani përgjegjëse për policimin ajror në veri të Alpeve dhe një në Torrejon, Spanjë përgjegjëse për jugu.

Mbulimi i policisë ajrore, u krye me 5 aranzhime speciale të policimit ajror të NATO-s, 13 vendet e mbuluara nga marrëveshjet speciale të policisë ajrore të NATO-s, 30 vendet e mbuluara nga policia ajrore e NATO-s dhe NORAD, ku Komanda e Mbrojtjes Ajrore të Amerikës së Veriut (NORAD) është një marrëveshje dypalëshe midis Kanadasë dhe SHBA, e cila mbulon dy aleatët e NATO-s të Amerikës së Veriut. 786,000 km², sipërfaqe e përafërt tokësore e mbuluar nga aranzhimet speciale të policisë ajrore të NATO-s, 69.8 milionë, numri i përafërt i njerëzve të mbrojtur nga aranzhimet speciale të policisë ajrore të NATO-s, 26.5 milionë km2, sipërfaqja e përafërt tokësore e mbuluar nga policia ajrore e NATO-s + NORAD, pothuajse 1 miliard njerëz të mbrojtur nga policia ajrore e NATO-s dhe NORAD.

24/7/365, është periudha kohore kur misionet e policisë ajrore të NATO-s janë në gatishmëri, më pak se 15 minuta, koha e përafërt që i duhet një piloti i alarmit të reagimit të shpejtë për të dalë në ajër pasi të bjerë një alarm lëshimi, 1 vit trajnim + 150 orë fluturimi, koha e përafërt që duhet për t’u bërë pilot luftarak (që ndryshon sipas vendit) dhe 60 numri i viteve që NATO ka kryer misione të policisë ajrore (1961-2021).

Si funksionon policia ajrore?

Sa më lart, hapësira ajrore mbi Evropë ka pasur mesatarisht rreth 35,000 lëvizje ajrore në ditë, duke e bërë atë një nga hapësirat ajrore më të ngarkuara

në botë. Çdo avion që fluturon brenda ose i afrohet hapësirës ajrore evropiane të NATO-s, i cili është i paidentifikuar, goftë përmes humbjes ose mosveprimit të qëllimshëm të komunikimit me Kontrollin e Trafikut Ajror, krijon një mjedis të pasigurt, i cili mund të çojë në një incident ajror. NATO siguron integritetin, sigurinë dhe mbrojtjen e hapësirës së saj ajrore duke mbajtur një mision 24/7/365 të Policisë Ajrore, të mbikëqyruar nga Komanda Ajrore Aleate. Po si funksionon policia ajrore?

Hapi i parë është zbulimi. Radarët aleatë ndjekin me interes 30,000 lëvizjet ajrore të avionëve çdo ditë brenda hapësirës ajrore evropiane. Nëse avioni përkatës nuk po përdor transponderin e tij ose nuk është në kontakt radio me kontrollin civil të trafikut ajror ose nuk ka paraqitur një plan fluturimi, kjo pistë, raportohet në një nga dy Qendrat e Kombinuara të Operacioneve Ajrore të NATO-s. Vendimi është hapi i dytë dhe Komandanti i Qendrës përkatëse të Operacioneve të Kombinuara Ajrore vendos nëse do të nisë ose jo aeroplanët Interceptor të Sinjalizimeve të Reagimit të Shpejtë për të përgjuar dhe identifikuar vizualisht Avionin. Hapi i tretë është nisja. Bazat ajrore të përkushtuara aleate mbajnë pilotët dhe avionët e caktuar nga NATO në gatishmëri 24/7/365 për operacionet e Policisë Ajrore. Nëse ngarkohen me detyrë, ata nisen brenda pak minutash, duke u nisur drejt avionit të paidentifikuar. Pasi është nisur, avioni i alarmit të reagimit të shpejtë drejtohet nga një qendër kontrolli dhe raportimi dhe afrohet me avionin e paidentifikuar. Përgjimi është momenti tjetër. Avionët e përgjimit të alarmit të reagimit të shpejtë i afrohen avionit të përgjuar nga ana e përpame. Avioni përgjues zë një pozicion në anën e majtë, pak më lart dhe përpara avionit të përgjuar. Identifikimi është momenti kur pilotët përgjues duhet të kryejnë misionin e tyre në përputhje me rregullat e rekomanduara të miratuara nga Organizata Ndërkombëtare e Aviacionit Civil. Ndërsa rregulloret nuk kanë kufizime për pozicionimin e avionëve përgjues, ato nuk duhet të fluturojnë më afër se sa kërkohet për të vendosur kontakt vizual me pilotin në komandë të avionit të përgjuar.

Nëse kërkohet, avioni i përgjimit të alarmit të reagimit të shpejtë mund të shoqërojë avionin e përgjuar në një fushë ajrore aty pranë për t’u ulur ose për t’u rikthyer jashtë hapësirës ajrore të NATO-s. Në rast të një situatë të provuar rrëmbimi, autoriteti mbi aeroplanin Interceptor të alarmit të reagimit të shpejtë transferohet nga NATO përsëri në vendin anëtar përkatës. Ndërsa

Kthimi është momenti kur pasi situata të konfirmohet, avioni Interceptor i alarmit të reagimit të shpejtë shkëputet butësisht nga avioni i përgjuar në një zhytje të cekët. Në përfundim Qendra e Kombinuar e Operacioneve Ajrore monitoron operacionin dhe raporton në Komandën Ajrore Aleate të Shtabit, ku regjistrohen të gjitha informacionet rreth përgjimeve.

Morali, shoqëria, individ

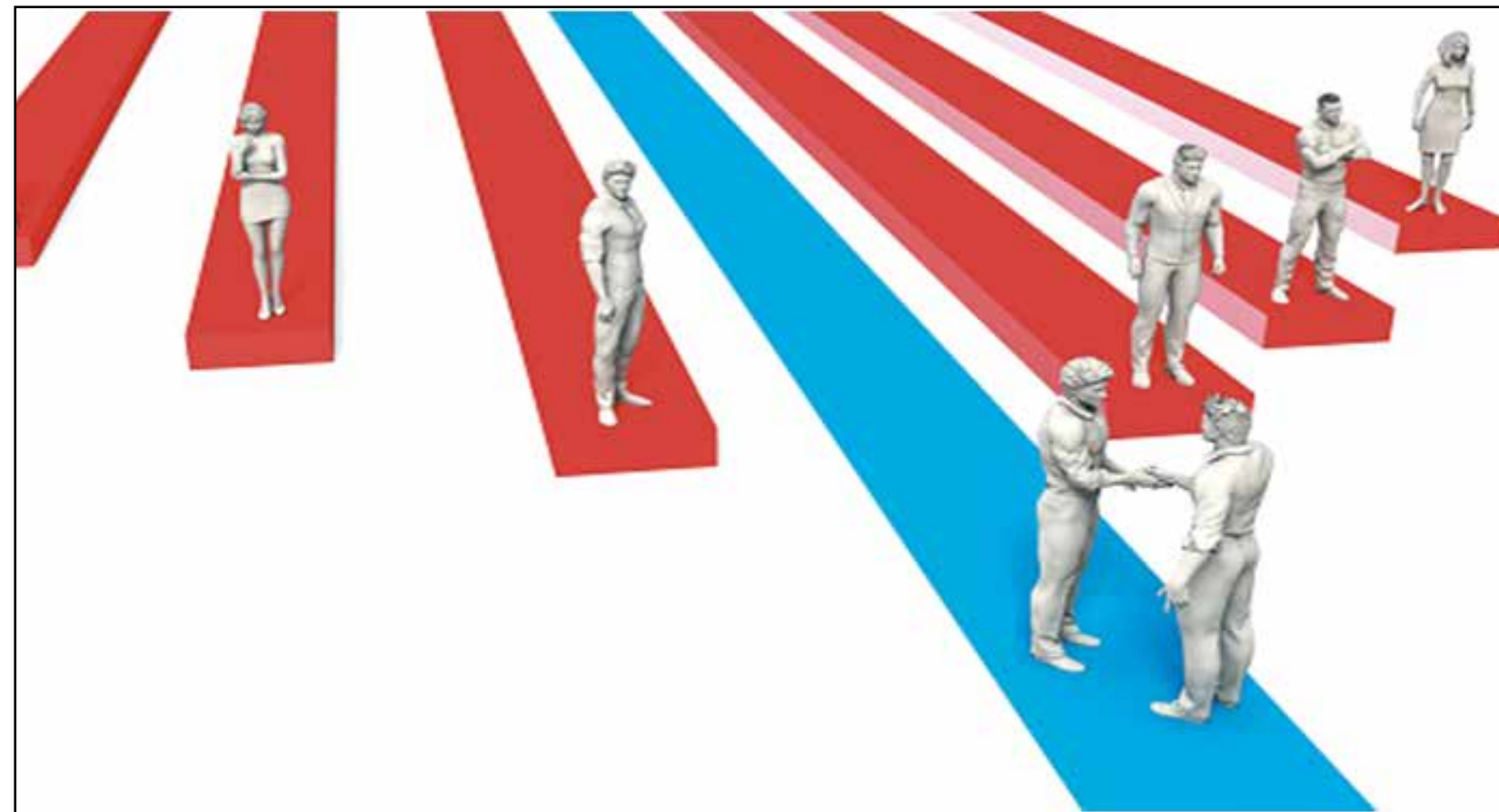
ANJEZA MUSOLLARI
Shefe e Sektorit të Botimeve

Njeriu është një kafshë sociale. Ai ka një shtytje të natyrshme për të jetuar një jetë të lidhur me të tjerët. Duke jetuar me të tjerët ai i gëzon frytet e përbashkëta të jetës. Njeriu ka nevojë për shoqërinë për ekzistencën e tij. Fëmija varet nga prindërit e tij. Kapacitetet e natyrshme të fëmijës mund të zhvillohen vetëm në shoqëri. E gjithë kjo dëshmon se njeriu është nga natyra dhe domosdoshmëria një kafshë sociale. Ai është i lidhur ngushtë me jetën shoqërore. Marrëdhënia mes shoqërisë dhe individit është reciproke dhe plotësuese. Shoqëria është e përbërë nga individë dhe çdo individ është një pjesë e pandarë e tërë shoqërore. Individu mund të jetë egoist.

Shoqëria ka kuptim tek individ vetëm për shkak se ajo mbështet dhe kontribuon në qëllimet e vetë individëve. Ajo është një unitet. Kjo ndihmon në zhvillimin e individualitetit të individit, që shoqëria të arrijë qëllimin e saj që ajo meriton në ditët e sotme. Shoqëria është rezultat i një marrëveshjeje nga njerëz të cilët fillimisht kanë jetuar në një shtet parasocial, për shkak se shoqëria është bërë nga njeriu që ajo është më reale se krijimi i tij. Shoqëria është grumbullimi i thjeshtë i individëve. Ashtu si pjesët e një organi të cilat janë funksionalisht të lidhura dhe asnjëra nuk mund të ekzistojë e izoluar nga pjesa tjetër. Pra, anëtarët e një organi social janë të lidhura funksionalisht me njëri-tjetrin dhe për shoqërinë në tërësi. Prandaj, shoqëria është më reale se sa individuale dhe është më e madhe se shuma e anëtarëve të tij individualë.

Morali është një kategori kulturore shumë e domosdoshme për zhvillimin normal: të një individit, të një familjeje dhe të një shoqërie. Një individ, një familje, një shoqëri dhe një shtet që kanë mungesë morali, apo moral të dyfishtë (moral të rremë), janë në krizë kulmore për t'u shkatërruar. Morali i dyfishtë (moral i rremë) i një individit shpejt mund të bëhet edhe moral i familjes, i shoqërisë dhe i shtetit (Populli thotë me të drejtë: “Bari i keq rritet shpejt”).

Jeta shoqërore, ashtu si natyra, ka ligjet e veta. Përcaktuese janë ligjësitë e përgjithshme, marrëdhëniet në prodhim dhe kushtet materiale. Njeriu është produkt i shoqërisë

dhe i rrethanave. “Çdo shoqëri, -thotë Sokrati, -e krijon modelin e njeriut sipas vetes së saj”. Shoqëria që lamë pas krijoi modelin e njeriut, në kushte e rrethana historike, me ndjesi e identitet të shtuar kombëtar. Është shoqëria, janë marrëdhëniet ekonomiko-shoqërore që përcaktojnë shkallën kulturore e të sjelljes së individit. Një shoqëri e përparuar dhe e moralshme, krijon individë të kulturuar e të sjellshëm. Natyrisht, raporti shoqëri-individ është reciprok. Por, në këtë reciprocitet, përcaktuese është shoqëria, janë marrëdhëniet që krijon, në kohë e në hapësirë sipas ligjësisë së përgjithshme të zhvillimit shoqëror dhe të ligjeve e të normave juridike. Në themel të këtij raporti ngrihen interesat shoqërore. Në këtë raport, parësor, primar është interesi i përgjithshëm, që është bazë e jetës së shoqërisë dhe e çdo individ në veçanti. Vetëm nëpërmjet interesit të përgjithshëm, mund të plotësohen interesat personale dhe prirjet e veçanta të individit. Shoqëria dhe individ nuk janë fenomene të ndara. “Në thelb, -thotë V. Gëte, -jemi qenie kolektive”. Më shumë, njerëzit i bashkon karakteri shoqëror i pronësisë dhe shpirtëror, territori dhe ndërgjegjja kombëtare, gjuha dhe traditat, idetë dhe botëkuptimi se sa mentaliteti i një individit, i cili mbart në vetvete dhe prirje egoiste, individualiste, që po të shumohen shkojnë në dëm të jetës publike e të shoqërisë në tërësi. Në këtë raport përcaktuese mbeten marrëdhëniet në prodhim dhe karakteri i pronësisë.

Individualizmi është një qëndrim moral dhe filozofik që bazohet mbi idenë se individët duhet të jenë të lirë të përcaktojnë qëllimet e veta dhe brenda kufijve, të ve-

projnë për t'i arritur këto qëllime, pa u shtrënguar që të sillen sipas dëshirës së individëve të tjerë apo sipas të supozuarës “e mirë e përbashkët”.

Familja është e shenjtë, në kuptimin më të mirë të fjalës. Ajo është e shenjtë se krijon trashëgiminë gjinore. Të jep dashurinë e fëmijëve, rrit solidaritetin shoqëror, dashurinë ndaj prindërve, miqve e ndaj njëri-tjetrit. Fëmijët lumturohen e gëzohen me dashurinë e prindërve të tyre. Në familje merret edukata e parë. “Edukata e mirë, është lulja e jetës”. Mikpritja dhe bujaria, janë nga cilësitë më të mira që ka krijuar dhe edukuar familja shqiptare. Nga këto nocione, “liria” në kuptimin e lirisë themelore, është

më e hershme. Ajo pothuajse ka lindur bashkë me njeriun. Liria ka në themel barazinë e kushteve materiale, të drejtën bazike për të jetuar, për të pasur një shtëpi dhe për t'u arsimuar. Nuk ka liri abstrakte. “Barazia, -thotë Zajme, -është guri i provës së drejtësisë dhe së bashku krijojnë lirinë”. Liria është domosdoshmëri jetësore, por ajo nuk është e pakufizuar, veçanërisht kur flitet për liri individuale. “Liria pa kufi, -thotë shkrintari i madh francez Albert Kamy, -është e kundërta e lirisë”. “Masa të jetë kurdoherë, -thotë Horaci, -gjithçka ka një kufi”.

Bota në të cilën jetojmë, shoqëria njerëzore e së cilës jemi pjesë, gjatë gjithë kohës së ekzistencës së saj ka krijuar rregullatorët e vet për të mbi-

jetuar. Pjesë e këtyre rregullatorëve janë kodet ligjore dhe ato morale, deri diku edhe feja. Këto kode të shkruara dhe të pashkruara bëjnë të mundur jetesën në mënyrë harmonike të njerëzve.

Por çfarë do të ndodhte nëse këtë shoqëri ne do ta linim në liri të plotë, pa ligje, fe apo moral? A do të vazhonte qenia njerëzore të ekzistonte, a do të kishim zhvillimin dhe lirinë që kemi sot, apo bota do të sundohej nga kaosi?

Mos ndoshta kjo na bën të ndryshëm nga format e tjera të gjallesave? Nëse po, le të jemi ne qeniet humane që me gjuhën e pashkruar të moralit njerëzor të respektojmë lirinë tonë pa cenuar integritetin e tjetrit.

10 marinat më të fuqishme në botë

Gazeta "Ushtria
do të botojë në
numrat e ardhshme
marinat më të
fuqishme në botë

Marina italiane (zyrtarisht Marina Militare Italiana), ka një flotë detare dhe rreth 31 000 personel. Marina italiane operon luftanije të çdo lloji.

Ajo përmban një aeroplanmbajtës të lehtë "Cavour", i cili shërben si një anije e marinës italiane dhe mund të përdorë avionë V/STOL (të tillë si Harriers dhe F-35B), si dhe helikopterë. "Cavour" gjithashtu mund të transportojë personel ushtarak dhe automjete. Marina italiane ka në shërbim edhe një aeroplanmbajtës më të vogël "Giuseppe Garibaldi".

Marina italiane operon 2 shkatërrues (destroyer) të klasit "Horizon", të cilat quhen zyrtarisht fregata. Megjithatë, duke marrë parasysh madhësinë e tyre dhe armatimin e fuqishëm, këto anije janë qartësisht shkatërruese. Gjithashtu ka në dispozicion 2 shkatërrues shumë-funksionalë të klasit "Durand de la Penne" më të vjetër. Marina italiane operon 6 shkatërrues raketash më të vegjël të klasit "Carlo Bergamini" dhe 4 të tjerë janë duke u ndërtuar dhe duhet të vihen në funksion së shpejti. Këto anije gjithashtu referohen zyrtarisht si fregata, por janë shumë më të mëdha dhe më të fuqishme se shumica e fregatave në botë dhe madje edhe disa shkatërrues. Janë 6 fregata aktive anti-nëndetëse të klasit "Maestrale", megjithëse të gjitha këto luftanije janë planifikuar të çmontohen brenda dy viteve të ardhshme. Ka 2 fregata patrullimi më

Marina italiane

të vogla të klasit "Soldati".

Marina italiane ka një brigadë detare San Marco prej 3 800 personel. Kjo brigadë amfibe mbështetet në 3 anije transporti amfibe të klasës San Giorgio. Anija e tretë e klasit "San Giusto" është ndërtuar me standarde të përmirësuar

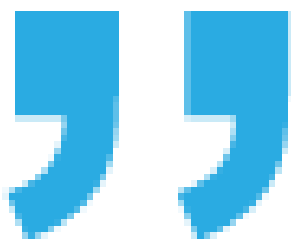
dhe mund të mbajë më shumë trupa. Aktualisht Italia po ndërtonte një anije të vetme sulmi amfibe në Trieste, që është planifikuar të vihet në funksion në vitin 2022. Pasi të jetë në shërbim do të zëvendësojë aeroplanmbajtësen më pak të aftë "Giuseppe Garibaldi". Janë 4 anije të klasit "Salvatore To-

rado" (Klasi Gjerman i tipit 212) me naftë, me sistem shtytjeje të pavarur nga ajri dhe 4 nëndetëse patrullimi më të vjetra të klasit "Sauro" me naftë.

Aviacioni detar italian ka 2 000 personel dhe operon me një duzinë avionësh mbështetës të ngushtë AV-

8B "Harrier II". Një tjetër 29-30 aeroplanë luftarakë shumë-funksionalë F-35B u porositën për përdorim në bordin e aeroplanmbajtësve italianë. Ekziston një numër i vogël avionësh patrullimi detar, megjithëse këto operohen nga forcat ajrore italiane dhe jo nga marina italiane.

“Populli i Kosovës asnjëherë nuk e harron kontributin e Turqisë që ka dhënë në ditët tona më të vështira, por gjithashtu e falënderojmë edhe për kontributin e madh që po jep në ngritjen e kapaciteteve ushtarake”, -tha ministri Mehaj.

Mehaj priti në vizitë zyrtare homologun turk, Hulusi Akar

Ministri Mehaj: Populli i Kosovës asnjëherë nuk e harron kontributin e Turqisë në ngritjen e kapaciteteve ushtarake

Me nderime të larta ushtarake, ministri i Mbrojtjes, Armend Mehaj, priti në vizitë zyrtare ministrin e Mbrojtjes Kombëtare të Republikës së Turqisë, Hulusi Akar, me delegacionin e tij.

Fillimisht, ministri Mehaj i shprehu mirëseardhje homologut të tij turk dhe e falënderoi Republikën e Turqisë për kontributin që ka dhënë deri më tani për shtetin e Kosovës.

“Populli i Kosovës asnjëherë nuk e harron kontributin e Turqisë që ka dhënë në ditët tona më të vështira, por gjithashtu e falënderojmë edhe për kontributin e madh që po jep në ngritjen e kapaciteteve ushtarake”, -tha ministri Mehaj.

Më tej, të dy ministrat biseduan lidhur me tema të ndryshme sa i përket sigurisë dhe mbrojtjes jo vetëm në Kosovë por në rajon dhe më gjerë, ku me këtë rast, ministri Mehaj e falënderoi ministrin Akar për kontributin e kontingjentit të forcave turke në kuadër të KFOR-it, për paqen dhe sigurinë në vend.

Në këtë takim u bisedua edhe për shkëmbim të përvojave në sferën e edukimit, trajnimit të personelit ushtarak, gjithashtu edhe për pjesë-

marrje në ushtrime të përbashkëta ushtarake.

Gjithashtu, u bisedua lidhur me mbështetjen e Republikën e Kosovës në integrimin në organizata euroatlantike.

“Përderisa bashkëpunimi në mes të dy vendeve tona po thellohet çdo ditë e më shumë, shteti i Turqisë po bën përpjekje të mëdha në integrimin e Kosovës në organizatat euroatlantike”,

-theksoi ministri turk i Mbrojtjes, Hulusi Akar, duke shtuar se hapat që ka marrë Republika e Kosovës deri më tani në fushën e diplomacisë së mbrojtjes,

janë shumë të rëndësishëm.

Ministri Akar vazhdoi vizitën e tij zyrtare me takimet e planifikuara edhe me Presidenten Osmani-Sadriu dhe Kryeministrin Kurti.

Komandanti i FSK-së, gjenerallejtnant Bashkim Jashari priti në vizitë familjarët e Heroit të Kombit, Agim Ramadani, prirë nga bashkëshortja e tij, veprimtarja e shquar e çështjes kombëtare, Shukrije Ramadani.

Me këtë rast, Zonja Ramadani në emër të Familjes së Heroit Agim Ramadani, uroi Gjeneral Jasharin për emërimin në detyrën e Komandantit të FSK-së dhe avancimin në gradën ushtarake.

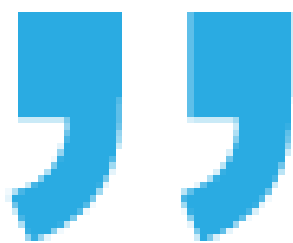
Ajo, në vazhdim, theksoi se, duke shprehur besimin se vlerat e lirisë që bartë Familja legjendare Jashari, kemi bazën e fuqishme të energjive të reja për rrugëtim të sigurt drejtë synimit për Ushtrinë tonë të fortë dhe profesionale.

Nga ana e tij, Gjeneral Jashari falenderoi për vizitën dhe theksoi se vizioni i tij, si qytetarë i vendit dhe Komandant i FSK-së, mbështetet plotësisht në idealin liridashës deri në flajm, të Komandant Katanës dhe gjithë të rënëve për Lirinë e Kombit dhe Atdheut.

Në fund, krahas urimeve për Vitin e Ri 2022, së bashku vlerësuan se, zhvillimi dhe avancimi i FSK-së, në stadin për përmbushjen e plotë të misionit kushtetues, është përgjegjësi që duhet ta realizojmë deri në fund.

Familja e Heroit të Kombit, Agim Ramadani uron Gjeneral Jasharin për emërimin në detyrën e Komandantit të FSK-së

Marrëveshja buron nga të ashtuquajturat “Ligjet Leahy”, të cilat parashikojnë Departamentin e Shtetit të SHBA-së dhe Departamentin e Mbrojtjes të SHBA-së që të ofrojnë ndihmë ushtarake, mbështetje, trajnime dhe stërvitje për njësitë ose individët e forcave të sigurisë nga vende të tjera për të cilat ka pretendime të besueshme për shkeljet e të drejtave të njeriut, dhe nuk është ndërmarrë asnjë hap për autorin apo autorët për t’u ndjekur penalisht-juridikisht.

Radmila Shekerinska & Kejt Meri Bërns

Nënshkruhet “Marrëveshja e Leighit” mes Maqedonisë së Veriut dhe SHBA-së

Ministria e Mbrojtjes Radmila Shekerinska dhe ambasadorja e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Kejt Meri Bërns, nënshkruan marrëveshjen ndërmjet Maqedonisë së Veriut dhe SHBA-së, e cila mbështet respektimin e të drejtave të njeriut në funksionimin e forcave të sigurisë.

Marrëveshja buron nga të ashtuquajturat “Ligjet Leahy”, të cilat parashikojnë Departamentin e Shtetit të SHBA-së dhe Departamentin e Mbrojtjes të SHBA-së që të ofrojnë ndihmë ushtarake, mbështetje, trajnime dhe stërvitje për njësitë ose individët e forcave të sigurisë nga vende të tjera për të cilat ka pretendime të besueshme për shkeljet e të drejtave të njeriut, dhe nuk është ndërmarrë asnjë hap për autorin apo autorët për t’u ndjekur penalisht-juridikisht.

I emëruar sipas propozuesit të tij, senatorit Patrik Lejhi (Patrick Leahy), ky instrument i mirënjohur amerikan praktikisht mundëson ndërprerjen e menjëhershme të ndihmës financiare të SHBA-së në rast të provave të besueshme të shkeljeve të të drejtave të njeriut nga njësitë ushtarake ose policore, ose pjesëtarët e tyre, të vendit shfrytëzues të ndihmës.

Nënshkrimi i të ashtuquajturës “Marrëveshja e Leighit” është dëshmi e besimit të ndërsjellë në bashkëpunimin e mbrojtjes ndërmjet Maqedonisë së Veriut dhe Shteteve të Bashkuara, i cili zhvillohet në kuadër të partneritetit strategjik dhe aleancës së NATO-s, duke afirmuar mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut si vlerë themelore në marrëdhëniet ndërmjet dy shteteve.

Para pak ditësh në Ministrinë e Mbrojtjes u mbajt takimi tradicional i ndërrimit të viteve të ministres së Mbrojtjes Radmila Shekerinska dhe shefit të Shtabit të Përgjithshëm, gjeneral nënënkolonel Vasko Gjorčinovski me familjet e pjesëtarëve të Armatës të cilët ndodhen në misione paqeruajtëse.

Duke iu drejtuar familjeve të paqeruajtësve, ministria Shekerinska shprehu mirënjohjen për profesionalizmin dhe angazhimin e pjesëtarëve të Armatës që marrin pjesë në disa misione dhe në disa kontinente. Mungesa e tyre nuk është padyshim e lehtë për ta apo për familjet e tyre dhe mendoj se kjo është ndjesia që keni çdo ditë, por në ditë festash është edhe më e theksuar. Prandaj ne çdo vit e organizojmë këtë takim në përpjekje për të kompensuar sadopak atë mungesë, dhe për të treguar se siç jemi këtu për ju pjesëtarë të Armatës, ashtu jemi këtu edhe për të ndihmuar familjet tuaja”, tha ministria.

Përmes një video-konference,

Takim i Vitit të Ri me familjet e pjesëtarëve të Armatës të dërguar në misione paqeruajtëse

ministria dhe shefi uruan anëtarët dhe familjarët e tyre për festat e ardhshme dhe vlerësuan profesionalizmin dhe përkushtimin e tyre në

misionet e paqes.

E di që do t’i kryeni me sukses detyrat tuaja dhe dua të them se familjet tuaja janë pjesë e familjes së

Armatës. Dhe kjo është arsyeja pse ju mund të mbështeteni fjalë për fjalë tek ne për mirë ose për keq. “Përdërisa ju nuk jeni këtu, ne mun-

dohemi të zvogëlojmë distancat në këtë mënyrë”, tha ministria.

Ju uroj suksese në kryerjen e detyrave të përditshme dhe u bëj thirrje familjeve tuaja që të kenë durim edhe fëmijët tuaj dhe të ktheheni sa më shpejt bashkë me ta për të festuar festat që po vijnë”, tha shefi i Shtabit të Përgjithshëm.

Përmes video lidhje, përfaqësuesit tanë nga misionet paqeruajtëse në “KFOR” – Kosovë, “UNIFIL” në Liban, “Althea” në BeH dhe në Republikën e Afrikës Qendrore shprehën motivim dhe gatishmëri të lartë për të kryer në mënyrë profesionale të gjitha detyrat e caktuara. Ata uruan festat e Vitit të Ri dhe të Krishtlindjeve familjeve të tyre dhe të gjithë pjesëtarëve të Armatës, duke iu uruar shëndet, lumturi dhe suksese, ndërsa kolegëve të dërguar në misionet paqeruajtëse realizim të suksesshëm dhe të kthehen gjallë e shëndoshë në atdhe.

MARIGLEN ONJEA – JETË E FALUR NË SHËRBIM TË ATDHEUT

(Në përkujtim të ish-kufitarit Mariglen Azem Onjea, i cili ishte lindur më 1.9.1980 në fshatin Fushëbardhë dhe që ra në kufijtë shtetërorë në shërbim ushtarak në Kakavijë të Gjirokastrës më 30.6.1999, kur ishte vetëm 19 vjeç, në lulen e rinisë, në moshën më të bukur të ëndërrave rinore dhe që familja priste prej tij vetëm gëzime, prandaj edhe ky është një shkrim-homazh përjetë për birin e fshatit Fushëbardhë.)

PROF. ASOC. DR. ZAHO GOLEMI
PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

**Koha burrëron djem të lindur
në djepin e mençurisë
dhe trimërisë**

Fushëbardha është një fshat i Labërisë mes malesh, një djep mençurie, trimërie e lavdie. Ashtu sikurse janë malet janë edhe njerëzit e saj, të rrahur mes erërash e rrebeshesh të kohës, që historia u hodhi. Fushëbardha ka një terren karakteristik me kodra, lëndina, male me bollëk. Me bollëk janë edhe gjurmët më epike, me histori të shkruara, me të thëna dhe të pathëna, me episode epike legjendare, të njerëzve të atyre anëve, përbëjnë edhe krenarinë e dukshme labe e kombëtare, vendi i zjarrit gjithmonë të ndezur, vendi ku u përkundën ëndrrat, ku ka mbetur dhe do të mbetet në piedestalet e kujtesës njerëzore e krahinore, me të gjitha të mirat, por dhe ngjarjet e kohërave, tragjeditë e hallet e kohës. Shekujt shkuan nëpër luftëra, prandaj kanë një traditë të pasur e të çmuar, sikurse kanë traditë në mençuri, në punë, në kuvende dhe në përbalimin e halleve e brengave të jetës. Shtëpitë e saj janë të mbledhura në disa mëhalla tej e këtej lumit, që e ndan dhe e përbashkon fshatin që shtrihet mes bardhësive. Ky lumë bashkë me përrënjtë që e “furnizojnë në prurje” janë paksa të krisur e kokëshkretë, të rrëmbyeshëm, që popullsia e fshatit ia njeh “huqet” dhe historitë e çuditshme, sikurse njeh këngët e vajet e jetës, ja ka parë sherret me përmbytje e dëme, si dhe kapërcimin e mundësive të kontrollit këtej e matanë kufirit normal. Nga fundi i Hingës tek gryka e Shurit është lëmi i halleve e brengave, që njerëzit dinë t’i mbajnë dhe t’i përballojnë njerëzishëm dhe në mënyrë të fisnikëruar. Fiset e Fushëbardhës janë të shumta, shtrihen në një fushë të bardhë nga zalli i bardhë i lumit, një fushë e bardhë që e ka vendosur vetë emrin. Banorët e mençur të këtij fshati sikurse gjithë treva e Cepos, krahinës së Kardhiqit dhe mbarë Labërisë janë të përhapur anë e mbanë Shqipërisë, ndërsa sot janë “banorë të planetit tonë”, pothuaj në të gjitha kontinentet. Punën, jetën dhe sidomos shkollimin e qanin “detyrë dhe detyrim për të gjithë”, prandaj edhe i janë “qepur” fuqishëm dhe kanë mundësuar që ta rregullojnë disi jetën. Askush në këtë fshat nuk ndihet si “njeri pa njeri”, as të rënë e shumë. Fushëbardha është fshati me 53 dëshmorë të njohur juridikisht dhe të përfaqësuar në qendër me dy lapidarë: një për luftën e 1914-ës dhe një të dëshmorëve të LANÇ-it. Dëshmorët e Lirisë nuk flasin sepse për ta vetëm flitet. Dëshmorët bënë historinë me gjakun e jetën e tyre. Ata e falën jetën pa temenara, pa kërkesë, por me dëshirë e vetëdije të thellë atdhetare, ndërkohë që për ditët transitive që rrodhën në Shqipërinë tonë të dashur Dritëroi ynë i madh thoshte: “E mira dhe e keqja

flenë nën një jorgan, por çështja është se zgjohen në kohë të ndryshme...”. Trungu familjar i fisit Onjea është një prej 56 fiseve të Fushëbardhës, është pjesë e vetëdijes, rezistencës, trimërisë, mençurisë të Fushëbardhës, Cepos, Krahinës së Kardhiqit, Labërisë, fshatit Vajzë, fshat i origjinës, është një prej fiseve që me vitet dhe virtytet e tyre në dekada janë bërë njësh për mëmëdheun, atdhetarinë dhe kombin.

**Kufiri shqiptar në Kakavijë
që burrëronte djemurinë
deri në përjetësi**

Mariglen Azem Onjea ishte lindur më 1.9.1980, në fshatin Fushëbardhë. Babai i tij Azemi dhe nëna Berdhëre kanë qenë dhe mbetur njerëz të urtë e punëtorë, të nderuar dhe të respektuar në Fushëbardhë. Ish-kryeplaku i Fushëbardhës pak vite më parë shkruante: “Familja e Azem Avdi Onjesë ka qenë dalluar për qëndrim të mirë shoqëror, kanë punuar me djersën e ballit, kanë qenë konsekuentë në vendimet dhe aksionet e organizuara në dobi të kombit dhe të fshatit, ndërkohë që si trung familjar janë të ardhur në Fushëbardhë”. Fëmijëria e Mariglen Onjesë ishte e vështirë dhe me skamje si gjithë bashkëmoshatarët. Origjina e të parëve të tij ishte nga fshati Vajzë i Vlorës. Tradita luftarake e patriotike e fisit të tij është e njohur dhe dokumentuar nga

historia. Dy janë dëshmorë të fisit “Onjea”, në fisin e Mariglenit në traditën e oxhakut “Onjea”, dy burra dëshmorë, që gjakun e derdhën për shqiptarinë: Resul Beqo Resuli/Onjea ishte lindur në Fushëbardhë në verën e vitit 1869 dhe që ka merituar titullin lavdiplotë dëshmor për mbrojtjen e Vilajetit të Janinës më 1897; ndërsa dëshmori i dytë është Cenko Belul Onjea (1892-1914), i cili ka rënë në Qafë-Dardhë të fshatit Fushëbardhë. Trungu familjar i tij rrjedh nga gjyshi Avdi Resuli (Onjea) i lindur më 1892, që u bënë me djem e vajza dhe u shumuan. Jeta rrodhi me miqësitë e krushqitë që u forcuan, edhe pse nuk e harruan origjinën e Vajzës së Vlorës, që shikohej si “derëbabe”, për djemtë e vajzat që rriteshin në fisin Resuli/Onjea në lagjen “Onjea”. Mariglen Onjea u lind dhe u rrit në një truall atdhetar, u arsimua njësoj si bashkëmoshatarët dhe me hallet e kohës. Nga të parët Merigleni kishte mësuar shumë për të rënë dëshmorë të Fushëbardhës në betejat e mëdha të historisë si për Bajo Arif Kazo dhe Habi Shuko Xhuvani të rënë në Luftën e Mecovës më 1854, të rënë në luftën e Lëkurësit (1878), Sarandë: Abedin Muho, Seit Dobra, Shahin Mema, Hair Stefani, Idriz Alidhima, Sali Isufi, Xhafer Gjoni, Osman Deçka, Shahin Velu, Mato Asllani; në luftën e Bilbilenjve në Palavli: Myrteza Sulli, Skëndo Xhuvani, Hito Kongoci, Musa Rafi, Gafur Kondi, Sadik Memushi;

në luftën e tretë për Vilajetin e Janinës për gjyshin e tij dëshmor Resul Beqo Resuli (Onjea), për trimat që ranë në Skërficë me grekun Halil Sullo, Rizal Muho, Halil Norra, Sejdi Baho, Syrja Tefa, Dalip Kondi, Cenko Onjea, Mete Jonuzi nga Golemi e Haxhi Muxhai nga Zhulati, por edhe për ata që ranë në Bezhan përmbi Janinë si dhe në Pesë Puset në Janinë, në vitin 1913 si Rustem Shalari, Muho Cama, Resul Peçi, Islam Zyber Kondi dhe Ismail Nora, gjithsej 5 burra. Ndërsa kujtimet i kishin të freskëta për dëshmorët e luftës Nacionalçlirimtare Karafil Bello, Sami Golemi, Tahir Xhuvani, Alem Shehu, Baxhul Nora, Zijadin Çarçani, Kutbi Gjeçi, Nishat Kondi, Gazi Kondi, Xhezo Proda, Cirok Cama, Destan Nora, Latife Nora, Mato Serjan Mato, Tajar Proda. Prandaj me të drejtë brezin e Mareglenit dhe gjithë brezat e tjerë Fushëbardhë i mëkoi me trimërinë e të parëve, me punë dhe përkushtim për jetën dhe zhvillimin. Thirrja për ushtar në moshën 18 vjeçare e Mariglenit ishte një eveniment, sepse hynte në radhën e të burrëruarve dhe që e prisnin detyrime të shumta. Prandaj edhe Marigleni dhe familja e tij e mirëpritën mobilizimin e tij ushtar për të kryer “detyrën ndaj shtetit”, për përfundimin e shërbimit të detyrueshëm ushtarak. Ai iu nënshtroa trajnimit intensiv, kreu karantinën, një periudhë me përgjegjshmëri të madhe dhe më tej edhe betimin ushtarak për të qenë i denjë për popullin dhe Atdheun dhe këtë betim ai e përbushi me nder deri në fund të jetës së tij të re, deri ditën kur dy plumba ja morën jetën në kufi në postën kufitare të Kakavijës, në kufijtë shqiptarë të shenjtëruar, jo shumë larg ku ishte vranë edhe dëshmori i Lidhjes së Kombeve Gjeneral Enriko Telini, i cili ishte vranë dhe rënë dëshmorë për kufijtë ligjorë dhe të së vërtetës historike për shqiptarët). Vrasja në detyrë e Mariglenit me dy plumba në shërbimin ushtarak në kufi, në postën e Kakavijës, ishte për familjen Onjea, mbarë fisin e gjerë dhe krejt fshatin Fushëbardhë një gjëmë e madhe që tronditi të madh dhe të vogël. Ai u vra në kufi, në vendin ku shërbente ajka e djallërisë shqiptare, si i përzgjedhur dhe i përgatitur për detyra të vështira për të marrë dhe mbajtur peshë të rëndë të përgjegjësisë ndaj detyrës shtetërore. Ai u vra më datën 30.6.1999, kur ishte vetëm 19 vjeç, në lulen e rinisë, në moshën më të bukur, në moshën e ëndërrave rinore dhe që familja priste prej tij vetëm gëzime. Me largimin nga jeta të Mariglenit lotët nga familjarët, miqtë e dashamirësit janë dhimbje dhe lutje. Lotët udhëtojnë deri në kaltërsinë dhe bardhësinë ku prehen engjëjt dhe kur askush nuk mund të flasë. Por peshën e halleve dhe tragjeditë të mëdha e mbajnë vetëm familje e oxhaqe të rëndë. Pra hallet e rënda u bien atyre

që dinë t’i mbajnë, edhe pse ndryshe është fjala, ndryshe është praktika e përditshmërisë. Ndërkohë që njerëzit janë destinuar të provojnë sfida nga më të mëdhatë. Thënia filozofike Sokratiane ka “shpuar” shekujt, se “Vdekja mund të jetë bekimi më i madhërisëm njerëzor”, por që asnjë filozof i botës nuk e ka provuar!

Dora ngushëlluese e shtetit dhe legjislacioni i përmirësuar

Ka qenë mesi i korrikut, i vitit 1999, kur në fshatin Fushëbardhë, tek rrapi i dyqanit në sheshin e Zhërmës mbërriti një letër që i drejtohej familjes së Azem Avdi Onjea/Resuli. Në fakt tragjedia kishte 15 ditë që kishte ndodhur në postën e Kakavijës, në vëndrojen nr. 1 ku kishte humbur jetën kufitari 19-vjeçar, djali i Fushëbardhës dhe ishte përcjellë në heshtje dhe me lot. Por kjo letër ngushëlluese ishte dora e shtetit për familjen që ndodhej në pikëllim. Letra e ngushëllimit për kufitarin që ra në detyrë në vëndrojen nr.1 të Postës kufitare të Kakavijës, është një letër ngushëlluese për familjen e Azem Onjesë nga Fshati Fushëbardhë, për humbjen e jetës së djalit të tij ushtar 19-vjeçar në Kufi. Është fakt se përkujtimi i luftëtarëve shqiptarë që kanë rënë në luftërat e popullit shqiptar për liri, pavarësi dhe ruajtje të truallit arbëror, në betejat e shumta për ruajtjen e identitetit dhe të vlerave të shqiptarizmit, sikurse edhe të rënë në kufi, në rojë të kufijve të Republikës është detyrim brezash, është detyrim i të gjallëve. Fakt është se përgatitja dokumentare sipas rregullave dhe procedurave të shtetit është detyrim familjar e shoqëror, është detyrim institucionesh, me rregulla të fiksuara qartë për gjithë ata që përbushin kriteret e ligjit, ligjit nr. 109/2018, datë 20.12.2018, “Për statusin e Dëshmorit të Atdheut”, neni 5 “Kriteret për shpalljen ose njohjen e statusit “Dëshmor i atdheut”, dhe që janë të vërtetueshme mbi bazën e dosjes së dëshmorit. Vlerësimi i të rënëve është një mision dhe detyrim sublim, i shenjtëruar sikurse edhe statusi “Dëshmor i Atdheut” është për të rënë në detyrë të njëlojtë me ata që kanë rënë në fushëbetejë në betejat e shqiptarëve për mbijetesë nëpër shekuj në betejat për mbrojtjen e truallit arbëror sikurse edhe për brezat e kufitarëve që mbrojtën kufijtë e Atdheut në mënyrë të paprekur. Liria, pavarësia kombëtare dhe mbrojtja e territoreve shqiptare në çdo periudhë historike për shqiptarët është nderimi dhe shërbimi më i madh që një shqiptar mund të japë për Atdheun, ndërkohë që për më tej për shpalljen me statusin e “Dëshmorit të Atdheut”, propozimet dhe miratimi formësohen dhe zyrtarizohen nga institucionet e shtetit.

REKRUTIM
FORCAT E ARMATOSURA
TE SHQIPERISE

TI KE
QËNDERON
FORCËN
KOMBIN

FORCAT E
ARMATOSURA
UROJNË GËZUAR
VITIN E RI 2022!

January

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
						01
02	03	04	05	06	07	08
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

February

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
		01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

March

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
		01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

April

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
					01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

May

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

June

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
			01	02	03	04
05	06	07	08	09	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

July

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
					01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

August

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
	01	02	03	04	05	06
07	08	09	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

September

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
				01	02	03
04	05	06	07	08	09	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

October

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
						01
02	03	04	05	06	07	08
09	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

November

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
		01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

December

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
				01	02	03
04	05	06	07	08	09	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Q K M B M M F A u r o n **Gëzuar Vitin e Ri 2022!**

